

ekonomsko ogledalo

št. 5/2017, let. XXIII

Ekonomsko ogledalo

ISSN 1318-3818 (tisk)

ISSN 1580-6170 (pdf)

št. 5, letnik XXIII, 2017

Izdajatelj: UMAR, Ljubljana, Gregorčičeva 27**Odgovarja:** mag. Boštjan Vasle, direktor**Glavna urednica:** mag. Tina Nenadič**Pri pripravi tekočih gospodarskih gibanj so sodelovali (po abecednem vrstnem redu):**

Urška Brodar; Jure Brložnik, Janez Dodič; mag. Marjan Hafner; Slavica Jurančič; Mojca Koprivnikar Šušteršič; mag. Janez Kušar; dr. Jože Markič; mag. Tina Nenadič; Mitja Perko, mag.; Jure Povšnar; Dragica Šuc, MSc; mag. Ana Tršelič Selan, mag. Ana Vidrih

Izbrane teme so pripravili:

mag. Matevž Hribenik (Svetovna konkurenčnost Slovenije po IMD 2017)

Mojca Koprivnikar Šušteršič (Turistični prihodi in prenočitve v letu 2016)

mag. Tanja Čelebič (Pisemnost mladih po raziskavi PISA 2015)

Uredniški odbor sestavlja: mag. Marijana Bednaš, Lejla Fajić, dr. Alenka Kajzer, mag. Rotija Kmet Zupančič, mag. Janez Kušar, dr. Andraž Rangus, mag. Boštjan Vasle**Priprava podatkov, oblikovanje grafikonov:** Bibijana Cirman Naglič**Računalniška postavitev:** Ema Bertina Kopitar**Tisk:** Eurograf d.o.o.**Naklada:** 120 izvodov

Kazalo

Aktualno	3
Tekoča gospodarska gibanja	5
Mednarodno okolje	7
Gospodarska gibanja v Sloveniji	8
Trg dela	12
Cene	14
Plaćilna bilanca	17
Finančni trgi..	18
Javne finance	19
 Izbrane teme	 21
Svetovna konkurenčnost Slovenije po IMD 2017	23
Turistični prihodi in prenočitve v letu 2016.....	24
Pismenost mladih po raziskavi PISA 2015	26
 Statistična priloga	 29

Pri pripravi Ekonomskega ogledala so bili upoštevani statistični podatki znani do 7. julija 2017.

S 1. januarjem 2008 je v državah članicah Evropske unije začela veljati nova klasifikacija dejavnosti poslovnih subjektov NACE Rev 2., ki je nadomestila prej veljavno klasifikacijo Nace Rev. 1.1. V Republiki Sloveniji je v veljavo stopila nacionalna različica standardne klasifikacije, imenovana SKD 2008, ki v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti, hkrati pa jo tudi dopolnjuje z nacionalnimi podrazredji. V Ekonomskem ogledalu vse analize temeljijo na SKD 2008, razen ko izrecno navajamo staro klasifikacijo SKD 2002. Več informacij o uvajanju nove klasifikacije je dostopnih na spletni strani SURS http://www.stat.si/skd_nace_2008.asp.

Vse tekoče primerjave (mesečno, četrtletno) v publikaciji Ekonomsko ogledalo so narejene na podlagi desezoniranih podatkov, vse medletne primerjave pa na podlagi originalnih podatkov. Vsi desezonirani podatki za Slovenijo so preračuni UMAR, če ni drugače navedeno.

Aktualno

Aktivnost se v letosnjem letu povečuje v večini dejavnosti, obeti ostajajo ugodni. Višje tuje povpraševanje in izboljšanje konkurenčnosti sta glavna dejavnika nadaljnje rasti izvoza in proizvodnje predelovalnih dejavnosti. Zasebna potrošnja, ki se krepí pod vplivom ugodnih gibanj na trgu dela in visokega zaupanja potrošnikov, prispeva k rasti prihodka v trgovini in storitvah, predvsem tistih, povezanih s preživljjanjem prostega časa. K temu prispeva tudi obisk tujih turistov, ki se po letu 2010 ob večji prepoznavnosti Slovenije in okrevanju gospodarstev po krizi povečuje. Krepitev domačega in tujega povpraševanja vplivata tudi na nadalnjo rast prihodka v večini ostalih tržnih storitev. Ob izboljševanju gospodarskih razmer in okrevanju nepremičninskega trga pa se je začela krepiti tudi gradbena aktivnost.

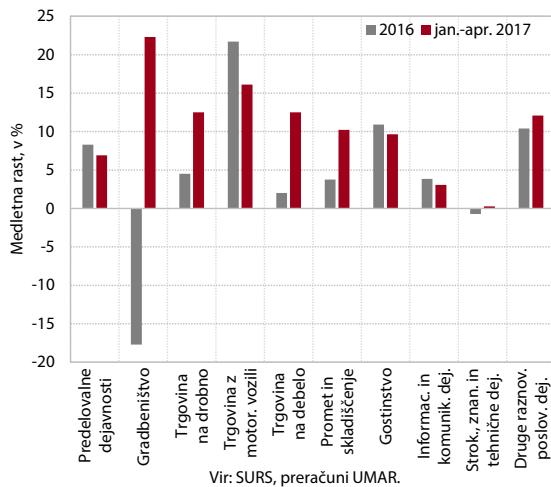
Razmere na trgu dela se pod vplivom ugodnih gospodarskih razmer še naprej izboljšujejo, plačna gibanja pa ostajajo umirjena. Število delovno aktivnih, ki se je v prvih štirih mesecih povečalo v večini dejavnosti, dosega raven iz začetka leta 2007. Zaposlovanje in manjši priliv v brezposelnost prispevata k padanju števila brezposelnih. Konec junija je bilo v evidenco prijavljenih 84.793 oseb oz. 15,0 % manj kot pred letom. Podjetja pričakujejo nadaljnjo rast zaposlovanja tudi v prihodnjih mesecih.

Medletna rast cen živiljenjskih potrebščin je bila v zadnjih mesecih znova nižja. To povezujemo predvsem z manjšim prispevkom cen energentov zaradi padca cen nafte na svetovnih trgih. Umirila se je tudi rast cen hrane. Cene storitev ostajajo medletno višje predvsem zaradi nadaljnje krepitve zasebne potrošnje, cene trajnega in poltrajnega blaga pa nižje.

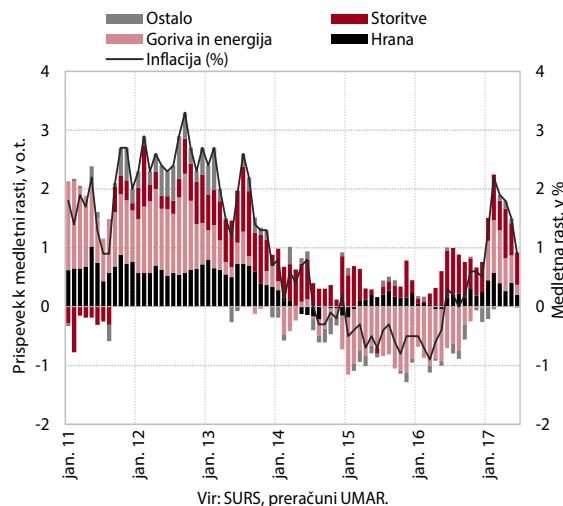
Obseg kreditov domačim nebančnim sektorjem je bil tudi maja medletno večji. Povečuje se zadolževanje gospodinjstev. Zmanjševanje obsega kreditov podjetij in NFI pa se je na medletni ravni skoraj ustavilo. Podjetja se še naprej zadolžujejo v tujini, kjer so pogoji zadolževanja ugodnejši. Med viri financiranja banke še naprej zmanjšujejo obveznosti do tujih bank in jih nadomeščajo z depoziti domačih nebančnih sektorjev, in sicer predvsem gospodinjstev in nefinančnih družb.

Ob ugodnih gospodarskih gibanjih in zmerni rasti odhodkov je bil v prvih štirih mesecih dosežen nizek javnofinančni primanjkljaj po denarnem toku. S 85 mio EUR je dosegel petino vrednosti iz enakega obdobja lani. K zniževanju primanjkljaja prispeva predvsem hitra medletna rast prihodkov, na kar poleg nekaj enkratnih dejavnikov vplivajo predvsem ugodne gospodarske razmere, vključno z razmerami na trgu dela. Skupna rast odhodkov kljub sprostitvi nekaterih varčevalnih ukrepov ostaja zmerna, na kar pomembno vpliva trenutno nizka rast investicij ob zelo postopnem izvajanju nove finančne perspektive EU in medletno nižja vplačila v proračun EU.

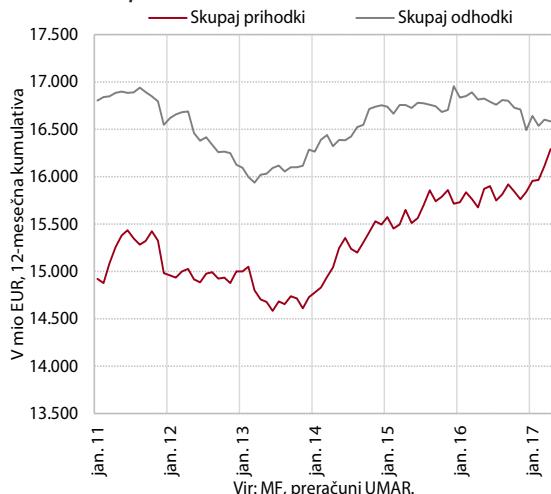
Aktivnost se je v prvih mesecih leta pod vplivom večjega tujega in domačega povpraševanja povečala.

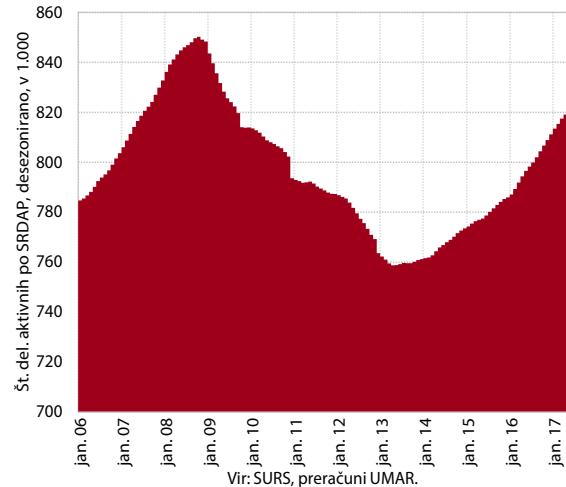
Rast cen živiljenjskih potrebsčin se je predvsem zaradi nižjih rasti cen energentov v zadnjih mesecih umirila.

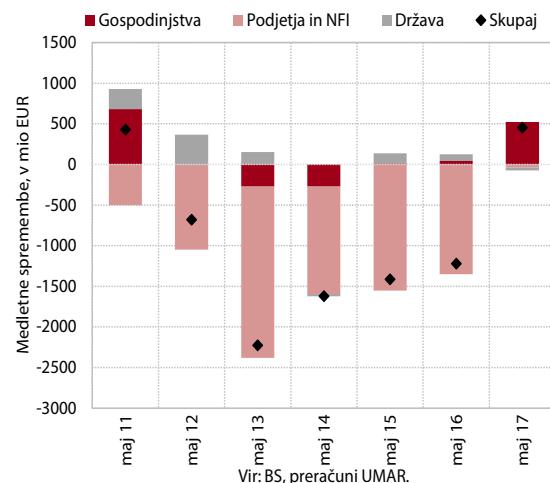
Ugodna javnofinančna gibanja v začetku leta temeljijo na hitri medletni rasti prihodkov in zmerni rasti odhodkov.

Ugodne gospodarske razmere prispevajo k povečevanju števila delovno aktivnih, ki je v zadnjih mesecih doseglo podobne ravni kot na začetku leta 2007.

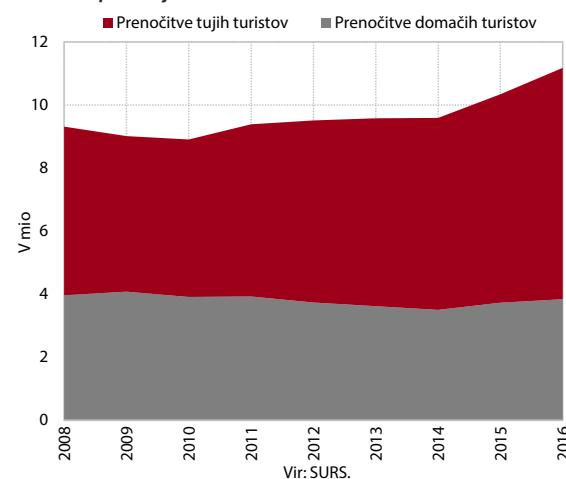

Zadolževanje gospodinjstev se povečuje; podjetja pa se zadolžujejo v tujini, kjer so pogoji zadolževanja ugodnejši.

Opomba: Vpliv prenosa terjatev na DUTB je izločen.

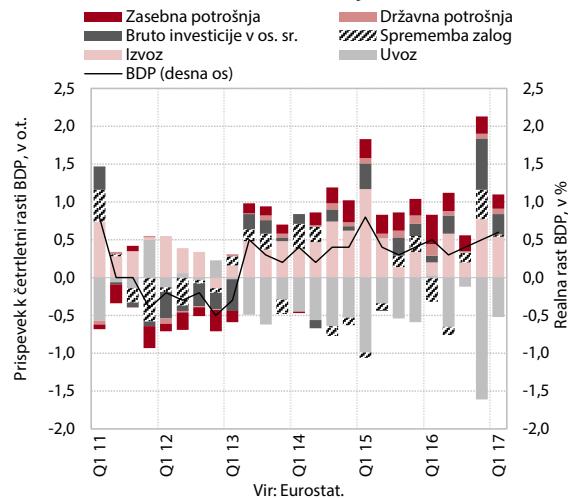
Število tujih turistov se ob večji prepoznavnosti Slovenije in okrevanju gospodarstev po krizi povečuje od leta 2010, zadnji dve leti se povečuje tudi število domačih turistov.

tekoča gospodarska gibanja

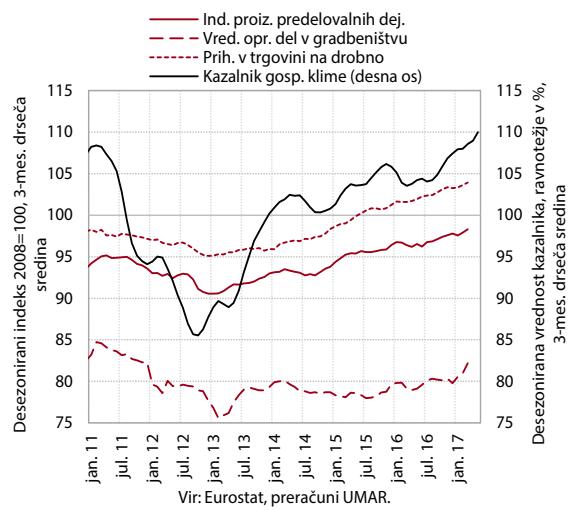
Mednarodno okolje

Slika 1: Rast BDP v evrskem območju¹

Gospodarska rast v evrskem območju se je v prvem četrletju nadalje okreplila. BDP se je zvišal za 0,6 % in bil medletno večji za 1,9 %.² Rast še naprej spodbuja domače povpraševanje, ob okrejanju svetovnega gospodarstva in trgovine pa se povečuje tudi izvoz. K rasti zasebne potrošnje prispevajo višja zaposlenost in izboljševanje zaupanja potrošnikov. Okrevanje naložb pa še naprej spodbujajo ugodni pogoji financiranja in večja dobičkonosnost podjetij.

Slika 2: Kratkoročni kazalniki gospodarske aktivnosti in kazalnik gospodarske klime ESI

Rast aktivnosti v evrskem območju se na začetku drugega četrletja nadalje krepi, obeti pa ostajo ugodni. Vrednost opravljenih gradbenih del se je v prvih štirih mesecih precej okreplila, naraščanje števila gradbenih dovoljenj pa kaže na nadaljnjo rast. Obseg proizvodnje predelovalnih dejavnosti se je nadalje povečal, podjetja pa ob rastočih naročilih pričakujejo rast proizvodnje tudi v prihodnje. Tudi prihodek v trgovini na drobno se je znova povečal, zaupanje med potrošniki pa ostaja visoko.

Tabela 1: Cene nafte brent, menjalni tečaj USD/EUR in EURIBOR

	povprečje			sprememba, v %*		
	2016	V 17	VI 17	VI 17/V 17	VI 17/VI 16	I-VI 17/I-VI 16
Brent USD, na sod	44,80	50,33	46,37	-7,9	-3,9	30,4
Brent EUR, na sod	40,40	45,53	41,29	-9,3	-3,9	34,9
USD/EUR	1,107	1,106	1,123	1,6	0,0	-3,0
3-mesečni EURIBOR, v %	-0,265	-0,329	-0,330	-0,1	-6,2	-10,7

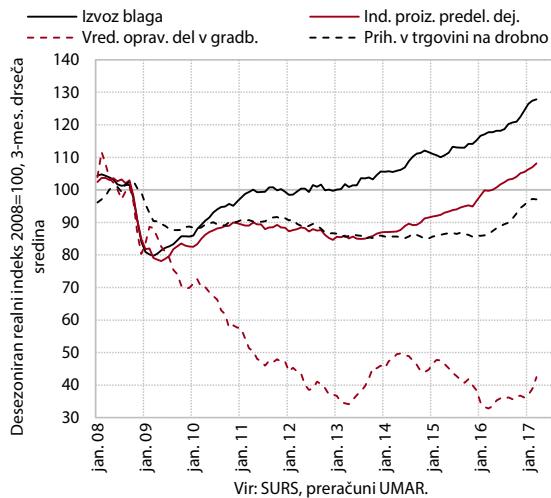
Vir: EIA, ECB, EMMI Euribor, preračuni UMAR
Opomba: *pri Euribor spremembu v b. t.

¹ Velika rast bruto investicij v osnovna sredstva in uvoza v zadnjem četrletju lani so predvsem posledica transakcij, ki so jih opravili večji gospodarski subjekti na Irskem.

² Tretja ocena Eurostat.

Gospodarska gibanja v Sloveniji

Slika 3: Kratkoročni kazalniki gospodarske aktivnosti v Sloveniji

Aktivnost se v večini dejavnosti v letosnjem letu povečuje, ugodni ostajajo tudi obeti. Višje tuje povpraševanje in izboljšanje konkurenčnosti spodbujata nadaljnjo rast izvoza in proizvodnje predelovalnih dejavnosti. Izboljševanje gospodarskih razmer in okrevanje nepremičinskega trga prispeva h krepitvi gradbenne aktivnosti. Zasebna potrošnja, ki se krepi pod vplivom ugodnih gibanj na trgu dela in visokega zaupanja potrošnikov, prispeva k rasti prihodka v trgovini in v storitvah, predvsem tistih, povezanih s preživljjanjem prostega časa. K temu prispeva tudi večji obisk tujih turistov. Ob krepitvi domačega in tujega povpraševanja raste prihodek tudi v večini ostalih tržnih storitev. Razpoloženje v gospodarstvu pa ostaja na visoki ravni.

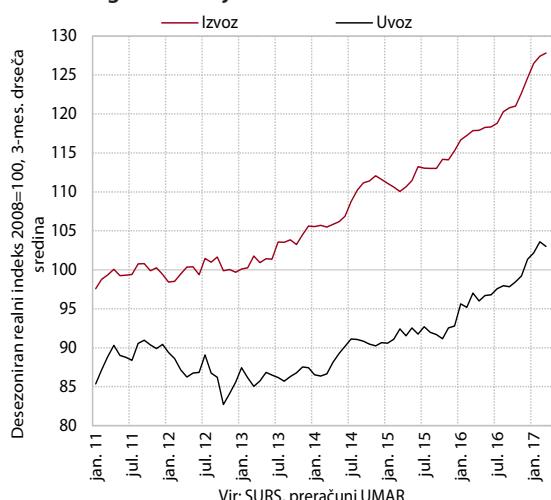
Tabela 2: Izbrani mesečni kazalniki gospodarske aktivnosti v Sloveniji

v %	2016	IV 17/III 17	IV 17/IV 16	I-IV 17/I-IV 16
Izvoz blaga, realno ¹	5,7	-0,6 ³	1,0	7,3
Uvoz blaga, realno ¹	4,8	-1,6 ³	-1,3	7,6
Izvoz storitev, nominalno ²	8,1	4,3 ³	14,0	10,9
Uvoz storitev, nominalno ²	5,5	-0,8 ³	8,4	7,4
Industrijska proizvodnja, realno	7,0	-0,5 ³	7,8 ⁴	6,8 ⁴
v predelovalnih dejavnostih	8,3	-0,5 ³	8,0 ⁴	6,9 ⁴
Gradbeništvo-vrednost opravljenih gradbenih del, realno	-17,7	-0,1 ³	27,7	22,3
Trgovina na drobno – realni prihodek	4,5	-0,9 ³	9,6 ⁴	12,5 ⁴
Tržne storitve (brez trgovine) – nominalni prihodek	4,0	0,7	8,7 ⁴	7,2 ⁴

Vir: BS, Eurostat, SURS, preračuni UMAR.

Opombe: ¹zunanjetrgovinska statistika, deflacioniranje UMAR, ²plačilnobilančna statistika, ³desezonirani podatki, ⁴delovnim dnem prilagojeni podatki.

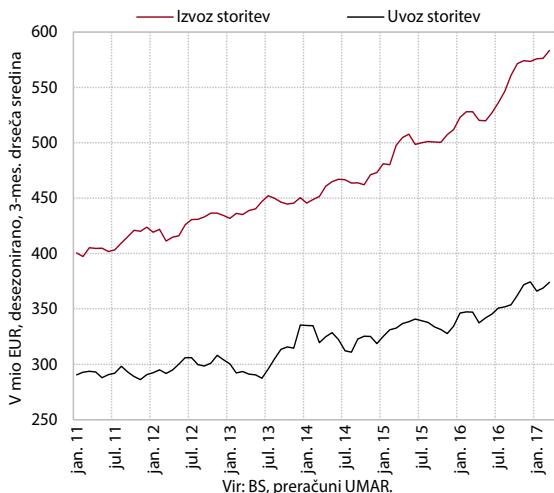
Slika 4: Blagovna menjava – realno

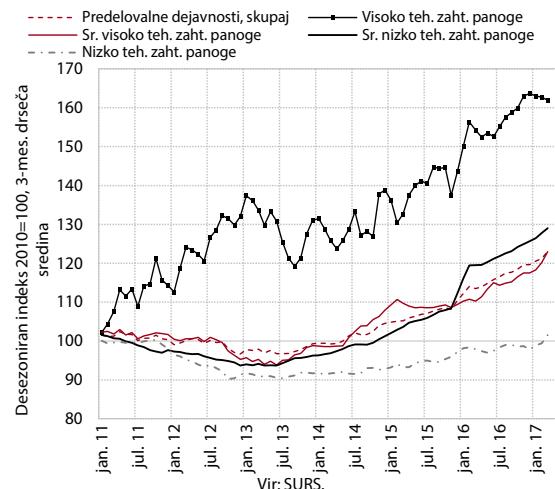
Realni izvoz in uvoz blaga sta po občutni rasti v preteklih mesecih aprila ostala visoka.³ V prvih štirih mesecih je bil izvoz medletno večji za 7,3 %. Rast izvoza še naprej izhaja iz rasti tujega povpraševanja in izboljšanja konkurenčnega položaja predelovalnih dejavnosti. K njegovi rasti pa največ prispevajo tehnološko zahtevnejše panoge. Rast uvoza je bila v tem obdobju 7,6-odstotna, poleg ugodnih izvoznih gibanj jo podpirata tudi krepitev domače zasebne in investicijske potrošnje.

³ Ocena realnega izvoza blaga je narejena na podlagi nominalnega izvoza po zunanjetrgovinski statistiki in cen industrijskih proizvodov proizvajalcev na tujem trgu, ocena realnega uvoza blaga pa na podlagi nominalnega uvoza po zunanjetrgovinski statistiki in indeksa uvoznih cen.

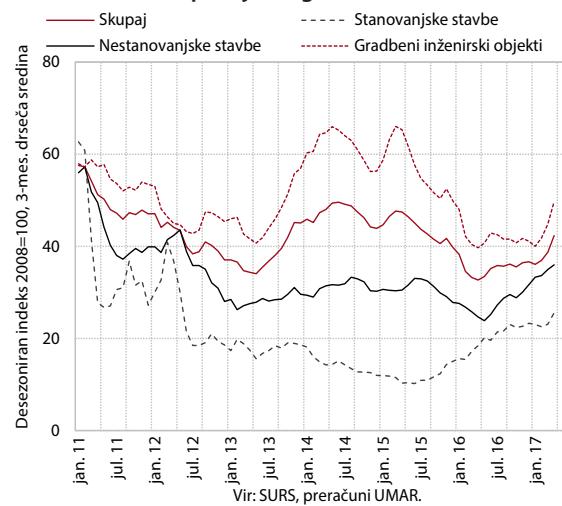
Slika 5: Storitvena menjava – nominalno

Slika 6: Obseg proizvodnje v predelovalnih dejavnostih

Slika 7: Vrednost opravljenih gradbenih del

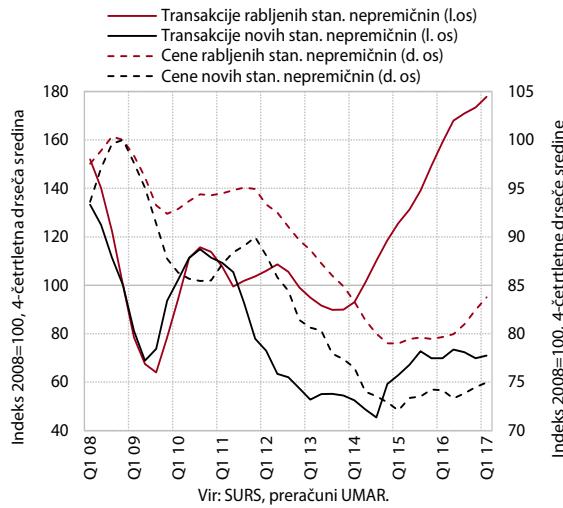
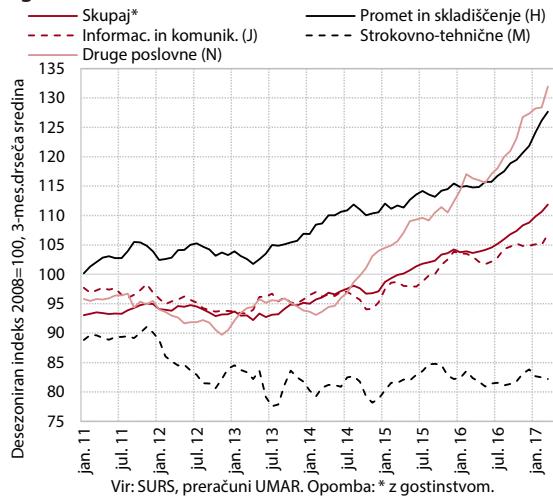
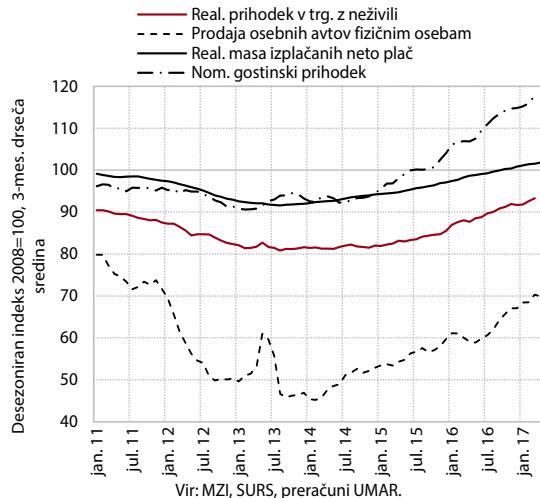

Nominalni **izvoz storitev** se je aprila nadalje povečal, **uvoz** se je ohranil na visoki ravni.⁴ Izvoz je bil v prvih štirih mesecih medletno višji za 10,9 %, k rasti sta večino prispevala izvoz transportnih storitev ter tehničnih, s trgovino povezanih in drugih poslovnih storitev. Uvoz je bil v tem obdobju za 7,4 % večji kot pred letom predvsem zaradi večjega uvoza transportnih storitev in storitev strokovnega in poslovnega svetovanja.

Obseg proizvodnje v **predelovalnih dejavnostih** je po rasti v preteklih mesecih aprila ostal visok. Rast se letos nadaljuje predvsem v srednje nizko in srednje visoko tehnološko zahtevnih panogah. V visoko tehnološko zahtevnih panogah, ki so lani precej prispevale k skupni rasti predelovalnih dejavnosti, pa se proizvodnja od konca lanskega leta ohranja na podobno visoki ravni. Skromno ostaja okrevanje nizko tehnološko zahtevnih panog, ki največ prihodka od prodaje ustvarijo na domačem trgu, kjer povpraševanje okreva počasneje kot v tujini.

Vrednost opravljenih **gradbenih del** se je na začetku letosnjega leta okrepila. Ob splošnem izboljševanju gospodarskih razmer in postopnem okrevanju nepremičninskega trga se krepi gradnja stavb. Aktivnost v gradnji stanovanjskih stavb je pričala okrevati sredi leta 2015, v gradnji nestanovanjskih pa sredi lanskega leta in se je nadaljevala na začetku letosnjega leta. Gradnja inženirskih objektov, ki se je lani zaradi nižjih državnih investicij močno znižala, se je na začetku leta povečala.

⁴ Po plačilnobilančni statistiki.

Slika 8: Cene in transakcije novih in rabljenih stanovanjskih nepremičnin

Slika 9: Nominalni prihodek v tržnih storitvah (brez trgovine)

Slika 10: Izbrani kazalniki potrošnje gospodinjstev

Ob nadaljnji visoki prodaji so se cene **stanovanjskih nepremičnin** v prvem četrtletju še povečale. Cene so bile za 5,9 % višje kot pred letom in za okoli petino nižje od vrha iz leta 2008. Povišanje cen rabljenih stanovanj, s katerimi se opravi okoli dve tretjini vseh prodaj, je bilo ponovno največje v Ljubljani⁵. Zvišale so se tudi cene rabljenih stanovanj izven Ljubljane, katerih število prodaj je bilo najvišje v zadnjih desetih letih⁶. Za polovico nižja od vrha iz leta 2007 ostaja prodaja novih nepremičnin.

Rast nominalnega prihodka se je aprila nadaljevala v večini **tržnih storitev**. Ob krepitvi zaposlovanja se prihodek še naprej hitro povečuje v zaposlovalnih storitvah (del N). Tuje povpraševanje spodbuja rast v bolj izvozno naravnanih storitvah, kot sta cestni promet in računalniške storitve. V strokovno-tehničnih dejavnostih aktivnost ostaja nizka, predvsem v arhitekturno-projektantskih storitvah, kjer se prihodek nadalje zmanjšuje.

Trošenje gospodinjstev se je ob ugodnih razmerah na trgu dela in visokem zaupanju potrošnikov aprila nadalje povečalo. Nadaljevala se je rast nakupov trajnih dobrin, predvsem osebnih avtot⁷. Nadalje so se povečali tudi izdatki za poltrajne dobrine (predvsem za izdelke za osebno nego) in za storitve, povezane s preživljjanjem prostega časa doma in v tujini⁸.

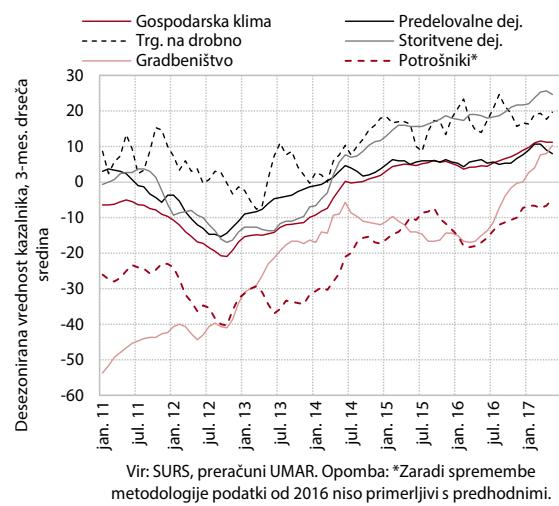
⁵ Cene so bile tako medletno višje za desetino.

⁶ Za petino višja od vrha v letu 2007.

⁷ Prodaja osebnih avtot fizičnim osebam se je v prvih štirih mesecih skupaj medletno povečala za 15,4 %.

⁸ Gostinski prihodek, na katerega je poleg večjih izdatkov domačega prebivalstva vplival tudi visok obisk tujih turistov, se je v prvih štirih mesecih skupaj medletno povečal za skoraj desetino. Za 6,8 % so bili v tem obdobju višji tudi izdatki prebivalcev na zasebnih potovanjih v tujino.

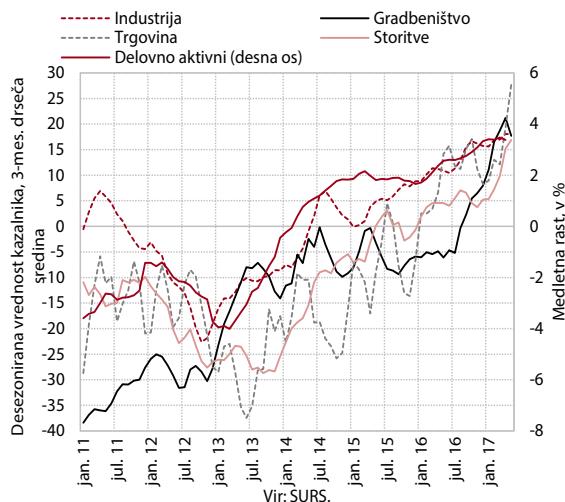
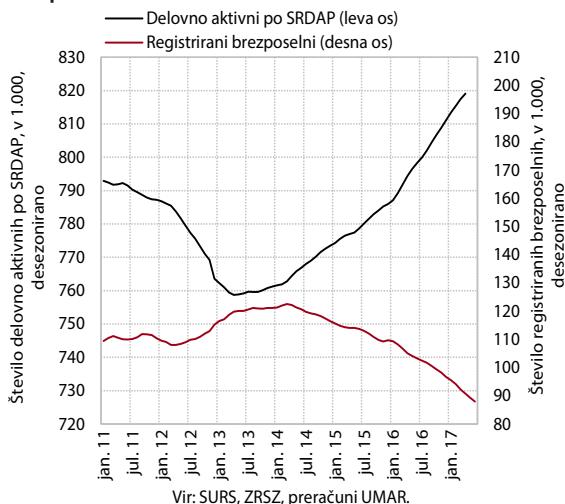
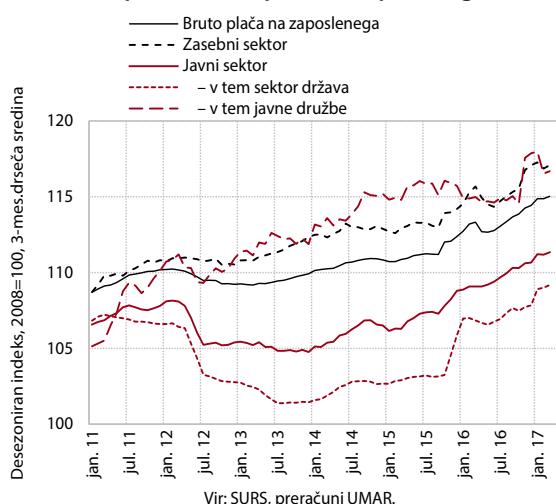
Slika 11: Poslovne tendenze

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: *Zaradi spremembe metodologije podatki od 2016 niso primerljivi s predhodnimi.

Razpoloženje v gospodarstvu ostaja na visoki ravni. Zaupanje se zadnje mesece izboljšuje predvsem v gradbeništvu in med potrošniki. V ostalih dejavnostih pa po izboljšanju na začetku leta ostaja na podobno visokih ravneh.

Trg dela

Slika 12: Pričakovanja o zaposlovanju

Slika 13: Delovno aktivni po registru in registrirani brezposelni

Slika 14: Povprečna bruto plača na zaposlenega

Rast števila delovno aktivnih⁹ ostaja visoka in se nadaljuje v večini dejavnosti. Njihovo število je v zadnjih mesecih doseglo raven iz začetka 2007. Kratkoročna pričakovanja podjetij o zaposlovanju kažejo na nadaljevanje ugodnih gibanj. Ob tem se določen segment podjetij, zlasti v predelovalnih dejavnostih, že sooča s pomanjkanjem ustrezne delovne sile. V javnih storitvah je bilo po sprostivti omejitev leta 2016 pri novem zaposlovanju število zaposlenih še naprej medletno večje predvsem v zdravstvu in osnovnem šolstvu.

Zmanjševanje števila registriranih brezposelnih se je v prvi polovici leta ob visokem zaposlovanju in zniževanju priliva nadaljevalo. Odliv v zaposlitev je ostal podoben kot v enakem obdobju lani, priliv v evidenco brezposelnih, povezan zlasti s potekom pogodb za določen čas, pa je bil medletno manjši. Manj je bilo tudi iskalcev prve zaposlitve, kar povezujemo z boljšimi gospodarskimi razmerami in manjšimi generacijami, ki končujejo šolanje. Ob koncu junija je bilo v evidenci brezposelnih prijavljenih 84.793 oseb (15,0 % manj kot junija lani).

Plačna gibanja ostajajo umirjena. Po stagnaciji v prvem četrletju je povprečna bruto plača zasebnega sektora tudi aprila ostala skoraj nespremenjena, v javnem sektorju pa se je nekoliko zvišala. V prvih štirih mesecih je bila rast plač v obeh sektorjih nekoliko počasnejša kot v enakem obdobju lani.

⁹ Po statističnem registru delovno aktivnega prebivalstva; to so zaposlene in samozaposlene osebe brez samozaposlenih kmetov.

Tabela 3: Kazalniki gibanj na trgu dela

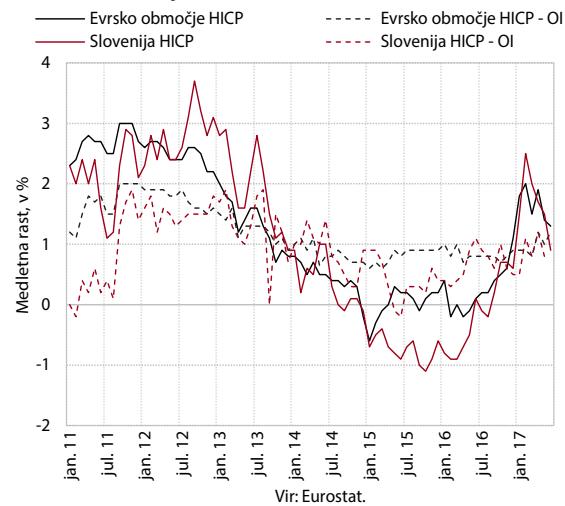
v %	2016	IV 17/III 17	IV 17/IV 16	I-IV 17/I-IV 16
Delovno aktivni ²	1,6	0,5 ¹	3,5	1,6
Registrirani brezposelni	-8,5	-1,6 ¹	-13,6	-8,5
Povprečna nominalna bruto plača	1,8	0,3 ¹	1,3	1,4
zasebni sektor	1,7	0,1 ¹	0,8	1,5
javni sektor	2,3	0,3 ¹	2,6	1,9
v tem sektor država	3,6	0,6 ¹	3,1	2,0
v tem javne družbe	-0,5	-0,2 ¹	1,5	1,9
	2016	IV 16	III 17	IV 17
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %), desezonirano	11,2	11,3	10,1	9,9

Vir: ZRSZ, SURS, preračuni UMAR.

Opombi:¹ desezonirani podatki, ² zaposleni, samozaposleni in kmetje po SRDAP.

Cene

Slika 15: Dejanska in osnovna inflacija v Sloveniji in evrskem območju

Slika 16: Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih in uvozne cene

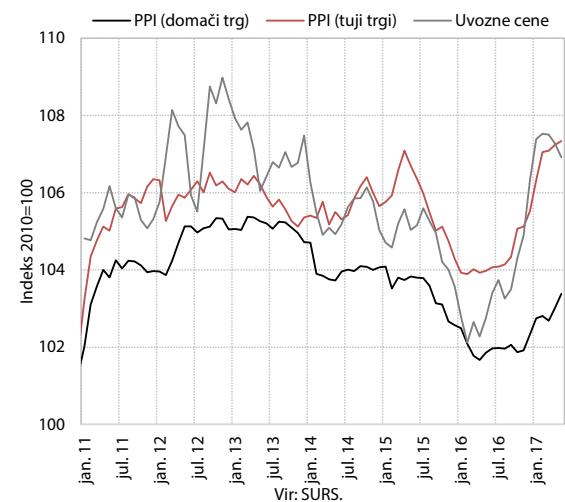

Tabela 4: Rast cen živiljenjskih potrebščin, v %

	2016	VI 17/V 17	VI 17/VI 16	I-VI 17/I-VI 16
Skupaj	0,5	0,0	0,9	1,6
Hrana	1,6	-1,3	1,3	2,4
Goriva in energija	-0,2	-0,9	1,4	5,1
Storitve	1,6	1,2	1,7	1,9
Ostalo ¹	-0,6	-0,2	0,0	0,0
Osnovna inflacija - brez hrane in energije	0,4	0,4	0,7	0,8
Osnovna inflacija - odrezano povprečje ²	0,4	-0,1	0,7	1,0
Davčni vpliv - prispevek v o.t.	0,0	0,0	0,0	0,0

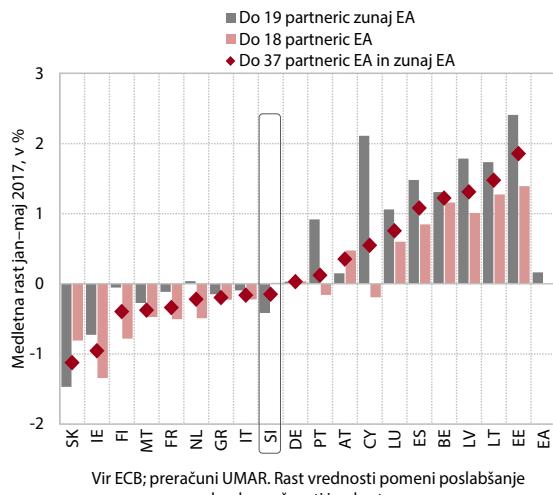
Vir: SURS, MGRT, preračuni UMAR.

Opombe: ¹ Oblaka, obutev, pohištvo, osebni avtomobili, alkoholne pijače, tobak, itd. ² Pristop z izključitvijo deleža ekstremnih sprememb cen in vsakem mesecu. Optimalni delež je določen v obdobju zadnjih petih let kot razlika med vrednostjo drsečega sredinskega povprečja in izračunanim odrezanim povprečjem.

Medletna rast **cen živiljenjskih potrebščin** je bila v zadnjih mesecih ponovno nižja. To povezujemo predvsem z manjšim prispevkom cen energetov zaradi padca cen nafte na svetovnih trgih. Umirila se je tudi rast cen hrane. Cene storitev ostajajo medletno višje predvsem zaradi nadaljnje krepitve zasebne potrošnje (gostinske in nastanitvene storitve). Cene trajnega in poltrajnega blaga pa so bile še naprej medletno nižje.

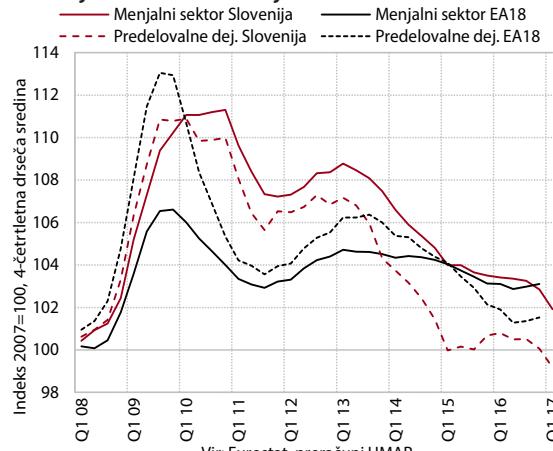
Medletna rast **cen industrijskih proizvodov in uvoznih cen** se nadaljuje. Rast uvoznih cen se zaradi zniževanja cen surovin na svetovnih trgih umirja. Rast cen industrijskih proizvodov domačih proizvajalcev pa je maja ostala podobna kot pred mesecem.

Slika 17: Realni efektivni tečaji članic evrskega območja, deflator HICP

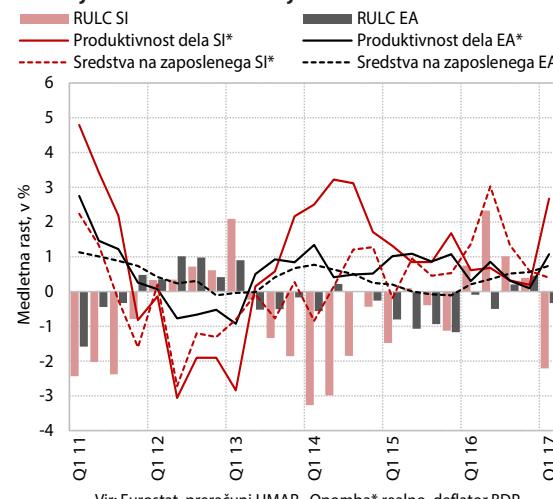
Vir ECB; preračuni UMAR. Rast vrednosti pomeni poslabšanje konkurenčnosti in obratno.

Slika 18: Realni stroški dela na enoto proizvoda v menjalnem sektorju in predelovalnih dejavnostih, Slovenija in evrsko območje

Vir: Eurostat, preračuni UMAR.
Opomba: Povprečje evrskega območja, kjer je zaradi obsežnejše revizije BDP prišlo do preloma v seriji podatkov.

Slika 19: Realni stroški dela na enoto proizvoda v Sloveniji in evrskem območju

Vir: Eurostat, preračuni UMAR. Opomba* realno, deflator BDP.

V prvih petih mesecih se je **cenovna konkurenčnost** medletno nekoliko izboljšala in ostala za izvoznike še naprej spodbudna. Evro se je v zadnjem času nominalno sicer okreplil, medletno pa je bil do večine pomembnejših valut iz EU in zunaj EU še nižji¹⁰. Realni efektivni tečaj, deflacioniran z relativnimi¹¹ cenami življenjskih potrebščin, se je posledično znižal nekoliko pod raven izpred enega leta, kar je blizu najnižjih ravni od vstopa v ERM2 leta 2004, doseženih pred dvema letoma.

V menjalnem sektorju so se v prvem četrtletju **stroški dela na enoto proizvoda** medletno nadalje znižali. To je bila posledica znižanja v predelovalnih dejavnostih, trgovini, gostinstvu in prometu, pa tudi informacijskih in komunikacijskih storitvah, kjer so se ob visoki rasti dodane vrednosti povečali tudi zaposlenost in plače. Gibanje stroškov dela na enoto proizvoda menjalnega sektorja je od leta 2015 skladno s povprečjem evrskega območja, v predelovalnih dejavnostih pa je že več let relativno boljše.

V prvem četrtletju so se stroški dela na enoto proizvoda medletno zmanjšali tudi v celotnem gospodarstvu. Po enoletni rasti, ki se je v drugem polletju lani postopno umirjala, je bilo njihovo zmanjšanje posledica izrazitejšega povečanja produktivnosti dela ob nadaljnjem povečanju zaposlenosti. Rast sredstev za zaposlene na zaposlenega pa se je realno nadalje upočasnila. Obrat v pozitivno smer je zabeležil tudi nemenjalni sektor, predvsem gradbeništvo, v manjši meri pa tudi finančne in zavarovalniške dejavnosti, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter poslovanje z nepremičninami. Povprečno izboljšanje stroškovne konkurenčnosti v gospodarstvu evrskega območja in EU je bilo precej manjše. .

¹⁰ V primerjavi s poljskim zlotom, hrvaško kuno, češko krono, madžarskim forintom, japonskim jenom, korejskim vonom, švicarskim frankom ter še posebej z ruskim rubljem (slednji je sicer iz širšega nabora 56-tih trgovinskih partneric).

¹¹ Slovenskih v primerjavi s trgovinskimi partnericami.

Tabela 5: Indikatorji cenovne in stroškovne konkurenčnosti

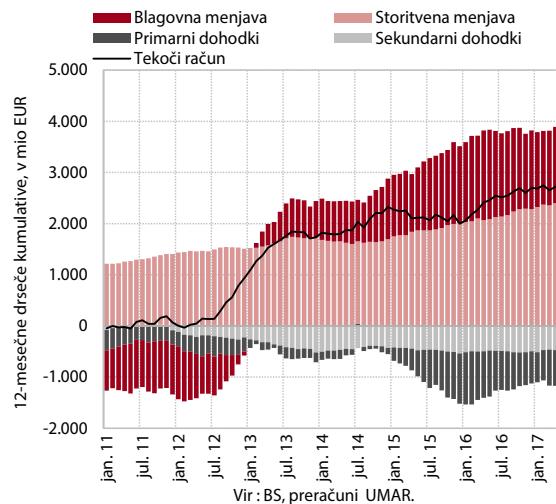
Medletna rast, v %	2015	2016	q1 16	q2 16	q3 16	q4 16	q1 17
Efektivni tečaj¹							
Nominalno	-2,8	0,8	0,5	1,4	0,6	0,7	-0,2
Realno, deflator HICP	-3,8	0,2	-0,7	0,8	0,2	0,4	0,0
Realno, deflator ULC	-3,5	1,1	0,8	2,6	0,6	0,2	n.p.
Stroški dela na enoto proizvoda, gospodarstvo in komponente							
Nominalni stroški dela na enoto proizvoda	0,3	1,7	2,0	2,5	1,2	1,3	-1,0
Sredstva za zaposlene na zaposlenega, nominalno	1,4	2,2	2,6	3,2	1,6	1,5	1,6
Produktivnost dela, realno	1,2	0,5	0,6	0,7	0,3	0,2	2,7
Realni stroški dela na enoto proizvoda	-0,7	1,1	0,8	2,3	1,0	0,4	-2,2
Produktivnost dela, nominalno	2,2	1,1	1,8	0,8	0,5	1,1	4,0

Vir: SURS, ECB; preračuni UMAR.

Opomba: ¹ do 36-tih trgovinskih partneric, po podatkih ECB.

Plaćilna bilanca

Slika 20: Komponente salda tekočega računa plaćilne bilance

Presežek tekočega računa plaćilne bilance je v prvih štirih mesecih ostal visok kljub poslabšanju pogojev menjave. V dvanajstih mesecih do aprila je dosegel 2,7 mrd EUR (6,5 % BDP). V primerjavi s prejšnjim dvanajstmesičnim obdobjem je k višjemu presežku tekočih transakcij največ prispeval višji storitveni presežek,¹² medtem ko je bil, ob hitrejši količinski rasti uvoza od izvoza in poslabšanih pogojih menjave,¹³ blagovni presežek manjši. Primanjkljaj primarnih dohodkov je bil nižji predvsem zaradi manjših neto plaćil obresti na zunanjji dolg in manj ocenjenih reinvestiranih dobičkov; primanjkljaj sekundarnih dohodkov pa zaradi več prejetih transferjev zasebnega sektorja.

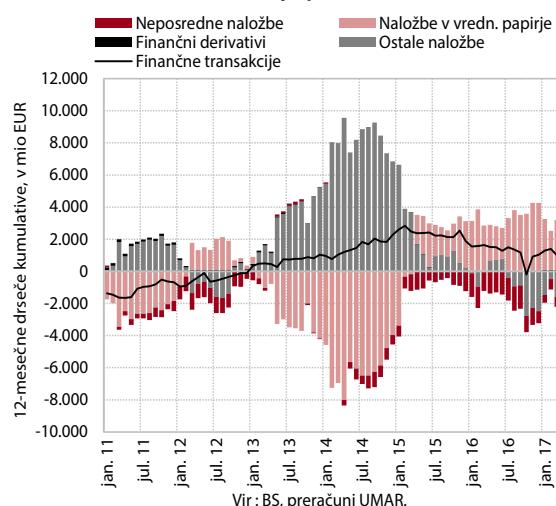
Tabela 6: Plaćilna bilanca

I-IV 2017, v mio EUR	Prilivi	Odlivi	Saldo	Saldo, I-IV 16
Tekoči račun	12.052,6	11.092,0	960,6	938,1
Blago	9.066,3	8.500,6	565,7	609,0
Storitve	2.090,0	1.314,2	775,7	660,3
Primarni dohodki	650,2	863,5	-213,2	-140,7
Sekundarni dohodki	246,1	413,7	-167,6	-190,5
Kapitalski račun	174,0	236,8	-62,8	-73,6
Finančni račun	987,7	1.466,6	479,0	282,4
Neposredne naložbe	413,0	278,9	-134,1	-679,8
Naložbe v vrednostne papirje	1.118,6	961,9	-156,7	1.061,7
Ostale naložbe	-501,8	189,9	691,8	-81,9
Statistična napaka	0,0	-418,8	-418,8	-582,1

Vir: BS.

Opomba: Metodologija plaćilne bilance in stanja mednarodnih naložb Slovenije temelji na priporočilih šeste izdaje Priročnika za izdelavo plaćilne bilance, ki ga je izdal IMF. Na tekočem in kapitalskem računu prilivi pomenijo prejemke, odlivi pa izdatke; saldo je razlika med prilivi in odlivi. Na finančnem računu odlivi pomenijo imetja, prilivi pa obveznosti do tujine; saldo je razlika med odlivi in prilivi. Za vse plaćilobilančne prilive in odlive se povečanje izkazuje s pozitivnim predznakom, zmanjšanje pa z negativnim predznakom.

Slika 21: Finančne transakcije plaćilne bilance

Neto odliv finančnih transakcij s tujino se nadaljuje. Finančni tokovi državnega sektorja so bili približno uravnoteženi. V zasebnem sektorju je bil zabeležen neto odliv. Podjetja so kratkoročno kreditirala tujino, kar je povezano z rastjo izvoza blaga in storitev, poslovne banke so kupovale predvsem tuje dolžniške vrednostne papirje in se nadalje razdolževali. BS je povečala finančne investicije v tuje vrednostne papirje,¹⁴ z zadolžitvijo do Evrosistema pa je zabeležila neto priliv.

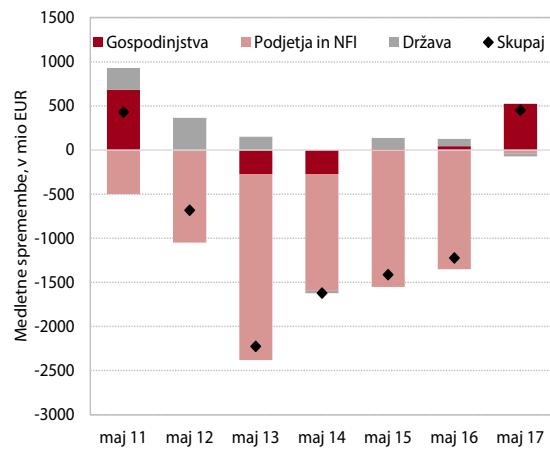
¹² Največ so se povečali neto prihodki od gradbenih del v tujini ter presežek v menjavi transporta, potovanj in ostalih poslovnih storitev.

¹³ Pogoji menjave se na medletni ravni nenehno poslabšujejo od oktobra lani, ko so začele rasti cene energentov na mednarodnih trgih. V prvih štirih mesecih letos so se pogoji menjave medletno poslabšali za 1,9 %.

¹⁴ Vrednostni papirji zajemajo nakupe vrednostnih papirjev, ki so posledica investicijskih odločitev BS in tudi nakupe vrednostnih papirjev v okviru programa APP.

Finančni trgi

Slika 22: Obseg kreditov domaćim nebančnim sektorjem

Vir: BS, preračuni UMAR.

Opomba: Vpliv prenosa terjatev na DUTB je izložen.

Tabela 7: Kazalniki finančnih trgov

Krediti domaćih bank nebančnemu sektorju in vloge prebivalstva ter države	Nominalni zneski, v mio EUR			Nominalna rast, v %	
	31.V 16	31.XII 16	31.V 17	31.V 17/30.IV 17	31.V 17/31.V 16
Krediti skupaj	21.023,1	21.410,3	21.472,2	-0,4	2,1
Krediti podjetjem in NFI	10.273,9	10.171,2	10.234,7	-0,2	-0,4
Krediti državi	1.858,2	2.085,4	1.824,3	-6,6	-1,8
Krediti gospodinjstvom	8.890,9	9.153,6	9.413,3	0,7	5,9
Potrošniški	2.062,0	2.144,0	2.278,0	1,2	10,5
Stanovanjski	5.583,8	5.716,5	5.842,2	0,5	4,6
Ostalo	1.245,1	1.293,1	1.293,1	0,5	3,9
Bančne vloge gospodinjstev skupaj	16.349,0	16.935,0	17.269,1	0,2	5,6
Čez noč	9.829,6	10.956,4	11.802,5	1,0	20,1
Vezane	6.519,4	5.978,6	5.466,5	-1,4	-16,1
Bančne vloge centralne države skupaj	1.021,2	1.088,0	901,6	-4,5	-11,7
Vloge nefinančnih družb skupaj	5.359,8	5.804,5	5.777,2	-0,1	7,8

Vir: Bilten BS, preračuni UMAR.

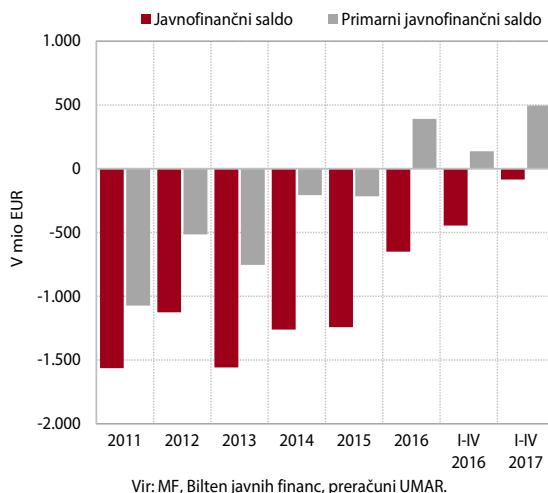
Opomba: NFI – nedenarne finančne institucije.

Obseg kreditov domaćim nebančnim sektorjem¹⁵ tudi maja medletno postopoma narašča. Povečuje se zadolževanje gospodinjstev. Zmanjševanje obsega kreditov podjetij in NFI pa se je na medletni ravni že skoraj ustavilo. Pogoji zadolževanja v tujini so ugodnejši, zato se podjetja še naprej zadolžujejo pri tujih bankah, predvsem v obliki dolgoročnih posojil (ročnostjo daljšo od enega leta), za katera so tudi razlike v obrestnih merah največje. Med viri financiranja banke še naprej zmanjšujejo obveznosti do tujih bank in jih nadomeščajo z depoziti domaćih nebančnih sektorjev, in sicer predvsem gospodinjstev in nefinančnih družb.

¹⁵ Pri analizi uporabljamo statistične podatke, ki se od knjigovodskih razlikujejo predvsem po tem, da vključujejo tudi popravke vrednosti. Do večjih razlik prihaja pri kreditih nefinančnim družbam (domaćim in tujim).

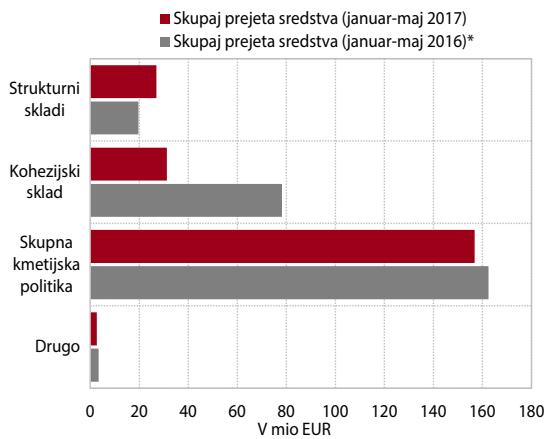
Javne finance

Slika 23: Saldo javnih financ po denarnem toku

Vir: MF, Bilten javnih financ, preračuni UMAR.

Slika 24: Prejeta sredstva iz proračuna EU, jan-maj 2016 in 2017

Vir: MF, preračuni UMAR.

Opomba: * Večina prejetih sredstev v letu 2016 predstavljajo sredstva iz programskega obdobja 2007-2013.

Ugodna **javnofinančna gibanja** v začetku leta temeljijo na razmeroma hitri medletni rasti večine kategorij prihodkov in na zmerni rasti odhodkov. Javnofinančni primanjkljaj je v prvih štirih mesecih po denarnem toku¹⁶ dosegel petino vrednosti iz enakega obdobja lani, bistveno višji pa je bil presežek primarnega salda. Na hitro rast prihodkov vplivajo poleg nekaterih enkratnih dejavnikov¹⁷ predvsem ugodne gospodarske razmere, vključno z razmerami na trgu dela. Zaradi sproščanja varčevalnih ukrepov k rasti odhodkov največ prispevajo sredstva za zaposlene in nekateri tekoči transferi posameznikom in gospodinjstvom, nadaljuje pa se tudi hitra rast boleznin. Skupna rast odhodkov kljub temu ostaja zmerna, na kar pomembno vpliva nizka rast investicij ob skromnem črpanju EU sredstev, pa tudi medletno nižja vplačila v proračun EU¹⁸.

Neto položaj državnega proračuna RS do proračuna EU je bil v prvih petih mesecih pozitiven (53,6 mio EUR). Prilivi so bili pretežno (dve tretjini) posledica črpanja iz naslova Skupne kmetijske in ribiške politike. Vlada RS je maja sprejela izhodišča za spremembe operativnega programa¹⁹, ki upoštevajo spremenjene okoliščine z vidika ocene potreb in prednostnih naložb ter pospešitve črpanja EU sredstev. Izhodišča predvidevajo dodatno dodeljenih 56 mio EUR²⁰ za razvoj infrastrukture in človeških virov s poudarkom na aktivnem staranju.²¹ Med pomembnejšimi prerazporeditvami je tudi prerazporeditev dela sredstev za izgradnjo drugega tira proge Divača-Koper.

¹⁶ Po podatkih konsolidirane bilance javnega financiranja (metodologija denarnega toka).

¹⁷ Pri davčnih prihodkih predvsem zamiki pri vplačilih trošarin v tem obdobju leta 2016, pri nedavčnih prihodkih pa predvsem natecene obresti ob ponovnem odprtju obveznice RS76.

¹⁸ Glede na realizacijo v letu 2016 so bila nižja vplačila v proračun EU v letu 2017 načrtovana tudi v sprejetem proračunu. Vendar pa bodo ta vplačila iz proračuna RS v proračun EU še nižja od načrtovanih, kar se že nakazuje v tekočih podatkih. To je posledica manjših potreb proračuna EU, v povezavi s slabšim črpanjem sredstev kohezijske politike na ravni EU. Zaradi zahtev po izravnosti proračuna EU se vplačila držav namreč prilagajajo potrebam po izplačilih. Medletna sprememba v štirih mesecih pa je deloma tudi pod vplivom lanskih večjih vplačil v tem času, zaradi zahteve EK po vnaprejšnji knjižbi sredstev iz naslova DDV in BND.

¹⁹ Izhodišča za spremembo Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

²⁰ Namesto 3,011 mio EUR bo na razpolago 3,067 mio EUR.

²¹ Poleg tega se bo zaradi manjših potreb za izvajanje finančnih instrumentov (krediti ipd.) del teh povratnih sredstev namenil za nepovratna sredstva. Nepovratna sredstva se dodelita strategiji pametne specializacije, raziskavam in inovacijam na prednostnih področjih Slovenije, spodbujanju podjetništva, trajnostni in urbani mobilnosti ter lokalnim skupnostim za projekte energetske učinkovitosti stavb in podjetjem za razvoj.

Tabela 8: Konsolidirani javnofinančni prihodki in odhodki po denarnem toku

Kategorija	I-IV 2016		I-IV 2017		Kategorija	I-IV 2016		I-IV 2017	
	Mio EUR	Medl. rast, %	Mio EUR	Medl. rast, %		Mio EUR	Medl. rast, %	Mio EUR	Medl. rast, %
SKUPAJ PRIHODKI	5.038,2	-0,7	5.490,4	9,0	SKUPAJ ODHODKI	5.483,1	-2,5	5.575,5	1,7
Davčni prihodki*	2.720,6	-0,4	2.944,8	8,2	Plače in drugi stroški dela**	1.223,8	1,1	1.273,8	4,1
Dohodnina	708,6	2,6	755,9	6,7	Izdatki za blago in storitve	704,2	3,2	725,0	3,0
Davek od dohod. pravnih oseb	145,3	-38,1	243,8	67,8	Plačila obresti	587,7	-1,2	589,9	0,4
Davki na nepremičnine	20,3	-7,8	27,4	35,1	Rezerve	37,1	-32,8	36,9	-0,7
Davek na dodano vrednost	1.077,2	2,4	1.138,9	5,7	Tekoči transferi posam. in gospodinj.	2.146,8	1,9	2.190,7	2,0
Trošarine	418,2	-11,1	485,4	16,1	Ostali tekoči transferi	448,8	1,1	449,8	0,2
Prispevki za soc. varnost	1.868,6	4,1	1.980,9	6,0	Izdatki za investicije	174,1	-46,7	178,4	2,5
Nedavčni prihodki	222,1	2,8	333,6	50,2	Plačila v proračun EU	160,5	-22,0	130,9	-18,4
Prejeta sredstva iz EU	203,1	-35,5	207,3	2,0	JAVNOFINANČNI SALDO	-445,0		-85,0	
Ostalo	23,8	18,6	23,9	0,3	PRIMARNI SALDO	136,8		495,5	

Vir: MF, Bilten javnih financ, preračuni UMAR.

Opombi: *Med davčne prihodke niso všteti socialni prispevki, kot to velja v konsolidirani bilanci javnega financiranja. ** Stroški dela vključujejo soc. prispevke delodajalca.

izbrane teme

Svetovna konkurenčnost Slovenije po IMD 2017

Po poročilu IMD o konkurenčnosti držav za leto 2017¹ je uvrstitev Slovenije ostala relativno nizka. Na vrh lestvice konkurenčnosti se med proučevanimi 63 državami uvrščajo Hong Kong, Švica in Singapur, med državami EU pa Nizozemska, Irska in Danska. Slovenija se uvršča v drugo polovico držav, na 43. mesto, med državami EU pa na 20. mesto. V letošnjem letu se je povečalo število vključenih držav v raziskavo, kar je vplivalo na skupno uvrstitev – obe novi državi (Ciper in Savdska Arabija) sta bili v skupni uvrstitvi uvrščeni pred Slovenijo. Slovenija je

v zadnjih treh letih sicer na lestvici najbolj napredovala, kljub temu pa je uvrstitev še vedno nižja kot pred krizo², kar gre pripisati predvsem občutnemu znižanju vrednosti anketnih kazalnikov³. Večina makroekonomskih kazalnikov se je v zadnjih letih izboljšala in približala vrednostim pred krizo.

Na področju delovanja gospodarstva je uvrstitev Slovenije ostala nizka (47. mesto). Nizka je predvsem uvrstitev na področju mednarodnih naložb, kjer prilivi neposrednih tujih naložb ostajajo skromni, gospodarstveniki pa še naprej opozarjajo na veliko možnost selitve raziskav in razvoja ter storitev v tujino. Kljub ugodnim gibanjem na trgu dela je tudi uvrstitev na področju

Tabela 9: Kazalniki svetovne konkurenčnosti po glavnih področjih po IMD

Leto	2008	2012	2013		2014		2015		2016		2017	
	Rang	Rang	Rang									
Svetovna konkurenčnost	32	51	52	-	55	-	49	+	43	+	43	o
Delovanje gospodarstva	25	43	51	-	52	-	42	+	43	-	47	-
- Domače gospodarstvo	22	56	58	-	58	o	49	+	48	+	49	-
- Mednarodna menjava	10	26	37	-	17	+	18	-	16	+	15	+
- Mednarodne naložbe	54	57	60	-	59	+	59	o	59	o	58	+
- Zaposlovanje	39	49	47	+	51	-	48	+	51	-	52	-
- Cene	8	2	7	-	10	-	7	+	8	-	6	+
Učinkovitost države	43	53	53	o	56	-	52	+	45	+	42	+
- Javne finance	21	56	47	+	60	-	56	+	48	+	45	+
- Davčna politika	51	51	49	+	51	-	52	-	50	+	54	-
- Institucionalni okvir	33	52	54	-	54	o	49	+	47	+	44	+
- Poslovna zakonodaja	47	47	48	-	45	+	43	+	41	+	39	+
- Družbeni okvir	37	42	37	+	31	+	25	+	18	+	19	-
Poslovna učinkovitost	32	57	58	-	58	o	56	+	53	+	48	+
- Produktivnost in učinkovitost	18	40	45	-	43	+	44	-	30	+	27	+
- Trg dela	39	51	54	-	58	-	53	+	56	-	53	+
- Finance	28	57	58	-	59	-	56	+	53	+	55	-
- Poslovodne prakse	30	56	58	-	59	-	58	+	54	+	44	+
- Odnos in vrednote	46	56	59	-	59	o	59	o	58	+	56	+
Infrastruktura	29	33	33	o	32	+	33	-	30	+	31	-
- Osnovna infrastruktura	33	38	39	-	41	-	40	+	34	+	31	+
- Tehnološka infrastruktura	28	40	42	-	42	o	43	-	39	+	44	-
- Znanstvena infrastruktura	32	35	32	+	31	+	31	o	30	+	31	-
- Zdravje in okolje	30	29	29	o	29	o	31	-	26	+	28	-
- Izobraževanje	27	26	30	-	29	+	25	+	21	+	23	-

Vir: IMD World Competitiveness Yearbook, različne številke med 2008 in 2017.

Opomba: Rang predstavlja uvrstitev Slovenije med državami, vključenimi v raziskavo, v posameznem letu; + predstavlja izboljšanje uvrstitve glede na predhodno leto, - poslabšanje, o ni spremembe.

¹ Letošnje poročilo IMD o konkurenčnosti držav sprembla 261 kazalcev, od tega približno dve tretjini uteži predstavljajo statistični podatki, ostalo pa so anketni kazalniki. Statistični podatki v veliki večini temeljijo na podatkih za leto 2016, ankete so bile opravljene v začetku 2017. Kazalniki konkurenčnosti so razdeljeni na štiri področja: delovanje gospodarstva, učinkovitost države, poslovna učinkovitost in infrastruktura.

² V letu 2008 je bilo na lestvico vključenih 55 držav.

³ Na znižanje vrednosti anketnih kazalnikov je vplivalo tudi precejšnje zmanjšanje razpoloženja med gospodarstveniki, ki je bilo večje kot v drugih državah.

zaposlenosti še naprej nizka. Ob izboljšanju nekaterih ključnih makroekonomskega kazalcev (gospodarska rast, rast izvoza) se uvrstitev na področju domačega gospodarstva ni bistveno spremenila, saj so pozitivna gibanja zabeležile tudi druge države. Izboljšuje pa se uvrstitev na področju mednarodne menjave, kar gre pripisati predvsem nadaljnemu izboljšanju kazalnikov izvozne konkurenčnosti (tržni delež, stroški dela na enoto proizvoda) in povečanju presežka blagovno-storitvene menjave na tekočem računu.

V primerjavi z drugimi državami se je nadalje izboljšala učinkovitost države (na 42. mesto) in poslovna učinkovitost (na 48. mesto). Pri učinkovitosti države, ki je presegla uvrstitev pred krizo, so se uvrstitev izboljšale na večini področij, predvsem na področju javnih financ, saj se javnofinančne razmere v Sloveniji postopno izboljšujejo. Gospodarstveniki so bolje kot v preteklih letih ocenili tudi institucionalni okvir, kjer še naprej velik problem ostajata birokracija in učinkovito delovanje državnih institucij. Pri poslovni učinkovitosti sta bila glavna dejavnika izboljšanja povečevanje BDP na prebivalca in rast produktivnosti, ki pa še naprej ostaja skromna. Ob tem pa raziskava IMD kaže pomanjkljivosti v zvezi s podjetniškimi financami (bančne in finančne storitve, dostopnost podjetij do finančnih sredstev), ureditvijo na trgu dela ter vrednotami in odprtostjo podjetij do sprememb⁴. Slovenija se še naprej uvršča na rep proučevanih držav pri korporativnem upravljanju⁵, učinkovitosti nadzornih svetov, kredibilnosti managerjev (ki jim manjka zlasti izkušenj iz tujine) in uveljavljanju računovodskeih standardov. Kljub temu je bilo tudi na teh treh področjih v zadnjih letih zaznati pozitivne premike.

Najvišje se Slovenija uvršča na področju infrastrukture (na 30. mesto). Kot glavne prednosti raziskava navaja področja šolstva, zdravja, okolja in znanstvene infrastrukture. Za najboljšimi zaostaja predvsem na področju tehnološkega razvoja, kjer je glavna ovira pomanjkanje ustrezno visoko izobraženega kadra, v primerjavi z drugimi državami pa je prenizka tudi institucionalna podpora naložbam v visoke tehnologije in prenos znanj v poslovni sektor. Relativno nizka je tudi inovacijska aktivnost podjetij.

Uvrstitev Slovenije so se v zadnjih treh letih izboljšale na večini področij, izzivi pa se v tem obdobju niso bistveno spremenili. Raziskava IMD ugotavlja, da so ključni dejavniki, ki pozitivno vplivajo na povečevanje konkurenčnosti Slovenije usposobljena delovna sila, visoka izobrazbena raven in zanesljiva infrastruktura. Kot izzive za prihodnost IMD navaja (i) krepitev vzdržnosti javnih financ tudi na srednji in dolgi rok; (ii) implementacijo davčne reforme, ki bi povečala spodbude za delo in zaposljivost na trgu dela; (iii) povečanje učinkovitosti poslovnega okolja; (iv)

⁴ To se med gospodarstveniki kaže v relativno velikem nerazumevanju pomembnosti strukturnih reform, nesprejemaju tujih idej in kulture.

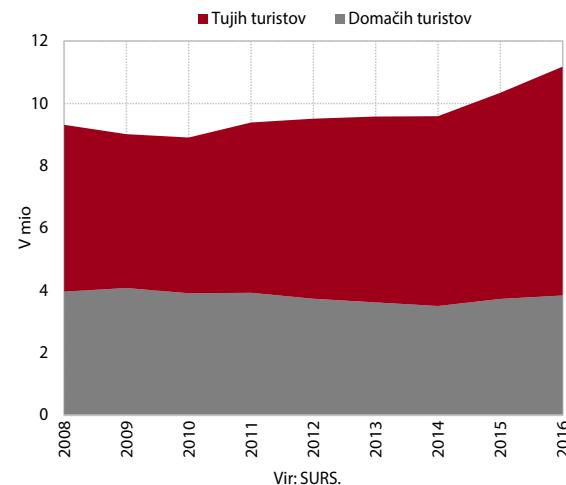
⁵ Učinkovitost nadzornih svetov, kredibilnost managerjev (ki jim manjka zlasti izkušenj iz tujine) in uveljavljanju računovodskeih standardov.

nadaljevanje privatizacije in prestrukturiranja državnih podjetij in (v) modernizacijo železniške infrastrukture.

Turistični prihodi in prenočitve v letu 2016

Turistična dejavnost Slovenije se od leta 2010 hitro povečuje. Število turistov⁶ je leta 2016 prvič preseglo 4 milijoni, število njihovih prenočitev pa prvič 11 milijoni. Ob okrevanju gospodarstev po krizi in večji prepoznavnosti Slovenije v tujini se je po letu 2010 močno povečal zlasti obisk tujih gostov. Obisk domačih turistov se je ob izboljševanju gospodarskih razmer in večjem trošenju gospodinjstev začel povečevati leta 2015, število njihovih prenočitev pa je leta 2016 še precej zaostajalo za vrhom iz leta 2009. Tudi lani se je nadaljevalo skrajševanje povprečne dolžine bivanja⁷ v Sloveniji, na kar so vplivali pogostejši krajski oddih domačih in tujih turistov, po naši oceni pa tudi povečan obisk turistov iz oddaljenih držav, ki so v Sloveniji obiskali več turističnih krajev, kjer so tudi prenočili⁸.

Slika 25: Število prenočitev v Sloveniji v obdobju 2008–2016

Za slovenski turizem ostajajo najpomembnejši turisti iz Italije, Avstrije in Nemčije. Ti so lani skupaj ustvarili skoraj 40 % vseh tujih prenočitev. Vse pomembnejši postajajo turisti iz Kitajske, Koreje in drugih azijskih držav. Skupno število njihovih prenočitev se je lani povečalo skoraj

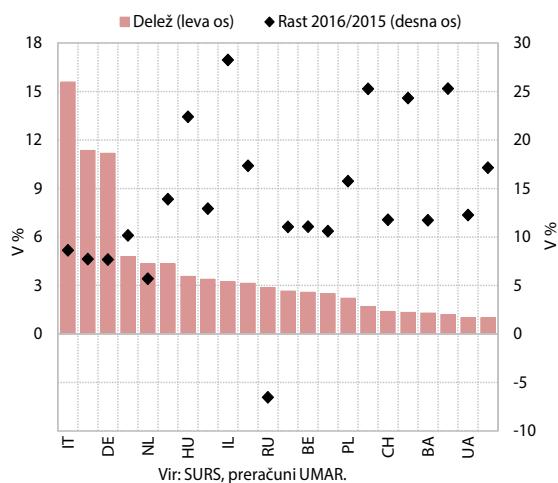
⁶ Prikazani so prihodi turistov, saj je turist ob prihodu registriran v vsakem nastanitvenem objektu, v katerem se nastani. Tako se lahko zgodi, da je med svojim bivanjem v kakšnem kraju/državi registriran tudi večkrat.

⁷ Leta 2008 je turist v povprečju v Sloveniji prenočil 3-krat, leta 2016 pa 2,6-krat.

⁸ Turist, ki je v Sloveniji prenočil v različnih namestitvenih objektih v času letovanja, je lahko več kot enkrat zabeležen kot turist, kar vpliva na izračun povprečnega števila prenočitev na turista (npr. če turist v Sloveniji prenoči 5-krat v različnih namestitvenih objektih, je to v statistiki prikazano kot pet turistov s povprečno eno prenočitvijo).

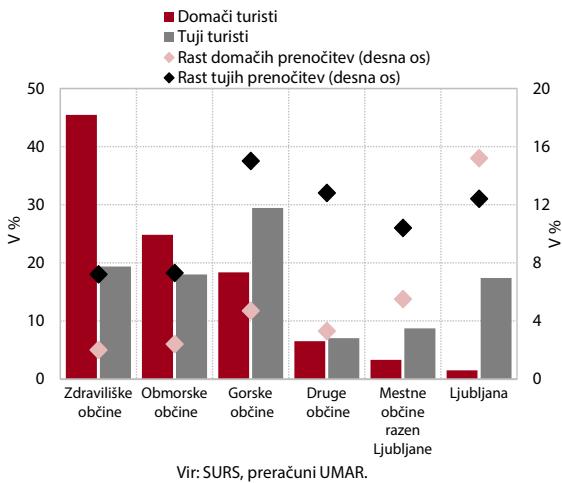
za petino (glede na leto 2008 pa za 6,5-krat). Zaradi nadaljevanja ukrajinsko-ruske krize in depreciacije rublja se je v 2016 četrto leto zmanjšal obisk Rusov, ki pa v zadnjem obdobju znova narašča, tako da je bil v prvem četrtletju letos medletno že za tretjino višji.

Slika 26: Prenočitve tujih turistov v letu 2016

Obisk tujih in domačih turistov se je lani ponovno povečal v vseh turističnih krajih. Tretje leto zapored se je zaradi povečanja prepoznavnosti v tujini⁹ močno povečal obisk Ljubljane, ki se v strukturi prenočitev tujih turistov po turističnih krajih že približuje deležu obmorskih občin. Nadpovprečno se je povečal tudi obisk gorskih krajev, kjer je število prenočitev tujih turistov prvič preseglo 2 milijoni, število prenočitev domačih turistov pa se je približalo vrhu doseženem leta 2009.

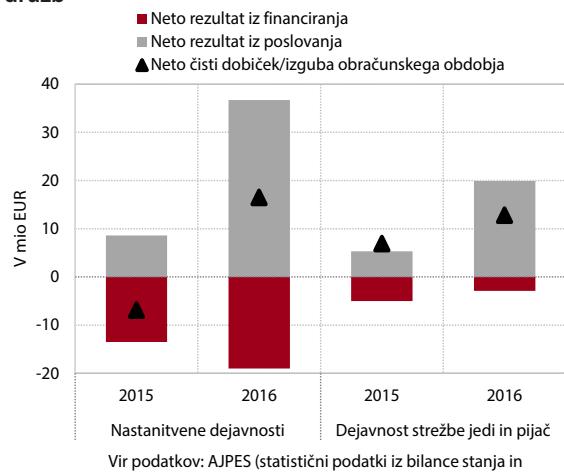
Slika 27: Prenočitve turistov po vrstah turističnih krajev v letu 2016

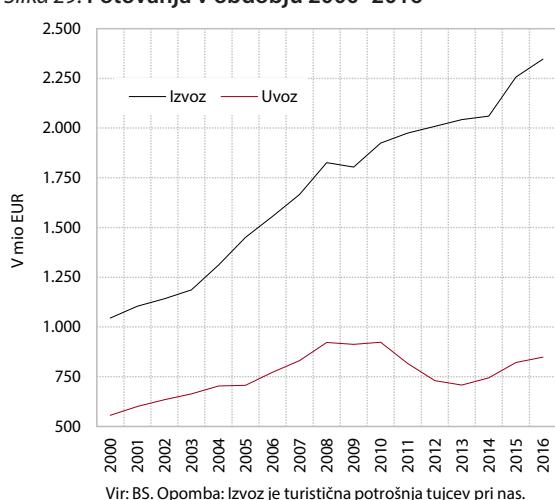
⁹ Evropska komisija je Ljubljani podelila naziv Zelena prestolnica Evrope 2016.

Krepitev turistične dejavnosti je izboljšala poslovanje gostinskih družb¹⁰. Lanska rast obiska tujih turistov je skupaj z enodnevнимi izletniki in tranzitnimi potniki, za katere Slovenija ni končna turistična destinacija, vplivala na nadaljnjo rast prilivov iz potovanj, ki so dosegli 2.346 milijon EUR. To je skupaj z rastjo obiska domačih turistov ter krepitvijo izdatkov gospodinjstev za restavracije, kavarne itd. vplivalo tudi na poslovni izid gostinskih družb¹¹, ki so v lanskem letu poslovale s štirikrat višjim dobičkom iz poslovanja kot leto pred tem. Tako nastanitvene gostinske družbe kot družbe, kjer strežejo jedi in pihačo, so močno izboljšale svojo gospodarnost poslovanja, donosnost in dodano vrednost.

Slika 28: Neto čisti dobiček gostinskih gospodarskih družb

Slika 29: Potovanja v obdobju 2000–2016

¹⁰ Turistična dejavnost vpliva tudi na poslovanje številnih drugih (zlasti) storitvenih dejavnosti (prevozi potnikov, storitve turističnih agencij, kulturne, športne in rekreacijske storitve itd.). Na tem mestu izpostavljamo dejavnost gostinstva, ki predstavlja največji del (okoli 55 % v letu 2014) turistično značilnih proizvodov in storitev (Ekonomski računi za turizem, Slovenija, ocena 2014).

¹¹ Na izboljšanje rezultatov je najbrž vplivalo tudi uvedba davčnih blagajn.

Pismenost mladih po raziskavi PISA 2015

Slovenski 15-letniki so pri matematični, naravoslovni in bralni pismenosti po raziskavi PISA¹² 2015 dosegli boljše rezultate kot leta 2012. Opolnomočenje mladih z znanjem in veščinami, ki jim omogočajo uspešno delovanje v družbi, je pomembno za zaposljivost, gospodarski napredok in družbeno blaginjo. Po rezultatih najnovejše raziskave PISA 2015¹³ so slovenski 15-letniki največ točk dosegli pri naravoslovni pismenosti, najmanj pa pri bralni pismenosti. Slovenija se uvršča bolje od povprečja držav OECD pri naravoslovni (za 20 točk), matematični (za 20 točk) in bralni pismenosti (za 13 točk). Med letoma 2012 in 2015 so se dosežki pri matematični in zlasti bralni pismenosti izboljšali, pri naravoslovni pa ostali približno enaki.

Slovenija se je pri naravoslovni in bralni pismenosti zelo približala cilju, ki si ga je EU zastavila do leta 2020. Leta 2009 je bil na ravni EU sprejet Strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (»ET 2020«). Okvir kot eno od referenčnih ravni povprečne evropske uspešnosti (»Evropska merila«) do leta 2020 določa delež petnajstletnikov s slabimi rezultati (manj kot druga raven pismenosti) pri branju, matematiki in naravoslovju, ki naj bi bil na posameznih lestvicah pismenosti nižji od 15 %. Slovenija je v okviru raziskave PISA 2015 dosegala cilj EU pri naravoslovni in bralni pismenosti, od cilja pri matematični pismenosti pa je še oddaljena. V primerjavi s povprečjem EU so slovenski 15-letniki dosegli boljše rezultate pri vseh treh vrstah pismenosti.

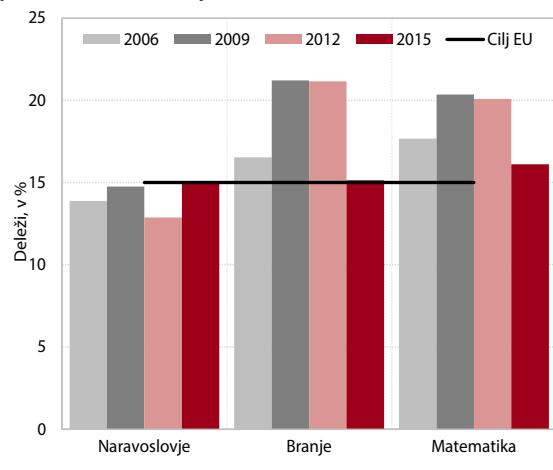
Položaj Slovenije je glede virov, namenjenih izobraževanju, večinoma ugoden. Na dosežke 15-letnikov vplivajo viri za izobraževanje (kadri, materialni in finančni viri in čas, namenjen učnim dejavnostim). Položaj Slovenije v primerjavi s povprečjem OECD je ugoden na področjih: (i) materialni viri za pouk, ki vključujejo učbenike, knjižnično gradivo, laboratorijsko opremo, stavbe, ogrevanje ipd., (ii) področje pomanjkanja učnega osebja, kjer Slovenija nima pomanjkanja, (iii) učitelji z licenco¹⁴, (iv) velikost oddelka, (v) razmerje med številom učencev in številom učnega osebja, (vi) prostor, kjer lahko učenci delajo domače naloge. Velike možnosti za izboljšanje so na področjih: opremljenost šol z računalniki, vključenost učiteljev v strokovno razvojne dejavnosti, pomoč učiteljev učencem pri pisanju domačih nalog.

¹² PISA (Programme for International Student Assessment) je mednarodna raziskava o bralni, matematični in naravoslovni pismenosti, ki se izvaja pod okriljem OECD. V raziskavo so zajeti 15-letni učenci in dijaki ne glede na vrsto šole, ki jo obiskujejo. Raziskava poteka v triletnih ciklih. Njen namen je zajeti podatke o kompetentnosti učencev, ki jih potrebujejo za svoje življenje, poklicno in zasebno, in ki so pomembne za posameznika in družbo.

¹³ V raziskavi je sodelovalo 72 držav.

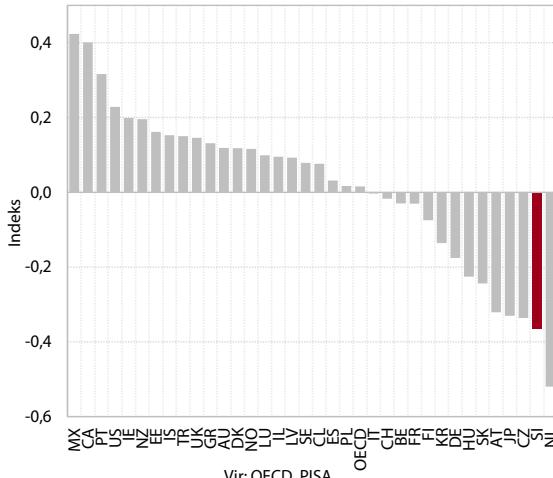
¹⁴ Pri nas morajo učitelji opraviti strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja. V drugih državah imajo licence.

Slika 30: Deleži 15-letnikov, ki dosegajo manj kot druga raven na lestvicah naravoslovne, matematične in bralne pismenosti, Slovenija, 2006 - 2015

Vir: OECD, PISA.

Slika 31: Indeks uživanja v učenju naravoslovja

Vir: OECD, PISA.

Leta 2015 je bil poseben poudarek v raziskavi namenjen naravoslovni pismenosti. Z izboljšanjem nekaterih dejavnikov bi lahko dosežke 15-letnikov pri naravoslovni pismenosti še izboljšali. Delež 15-letnikov, ki pričakujejo, da bodo zaposleni v naravoslovju in tehniki, je višji od povprečja OECD, kar je ugodno z vidika zagotavljanja dovolj velikega obsega človeškega kapitala na področju naravoslova in tehnike. Čeprav so dosežki slovenskih 15-letnikov pri naravoslovni pismenosti dobri, bi jih lahko Slovenija z izboljšanjem nekaterih dejavnikov še izboljšala in s tem vplivala na kakovost človeškega kapitala. Slovenija je slabša od povprečja OECD na področjih: disciplina pri pouku, moteče obnašanje učencev pri pouku, podpora učiteljev učencem pri pouku¹⁵, interes učencev za naravoslovne vsebine pri pouku, zunanja in notranja motivacija za učenje (uživanje

¹⁵ Na primer dodatna pomoč učencem pri pouku, učitelj razlagata učno snov, dokler je učenci ne razumejo, učitelj kaže zanimanje za učenčeve učenje.

Tabela 10: Povprečni matematični, naravoslovni in bralni dosežki 15-letnikov pri PISA, OECD, 2012 in 2015, v točkah

	Matematična pismenost		Naravoslovna pismenost		Bralna pismenost	
	2012	2015	2012	2015	2012	2015
Slovenija	501	510	514	513	481	505
Povprečje OECD	494	490	501	493	496	493
Avstralija	504	494	521	510	512	503
Avstrija	506	497	506	495	490	485
Belgija	515	507	505	502	509	499
Češka	499	492	508	493	493	487
Čile	423	423	445	447	441	459
Danska	500	511	498	502	496	500
Estonija	521	520	541	534	516	519
Finska	519	511	545	531	524	526
Francija	495	493	499	495	505	499
Grčija	453	454	467	455	477	467
Irska	501	504	522	503	523	521
Islandija	493	488	478	473	483	482
Italija	485	490	494	481	490	485
Izrael	466	470	470	467	486	479
Japonska	536	532	547	538	538	516
Južna Koreja	554	524	538	516	536	517
Kanada	518	516	525	528	523	527
Latvija	491	482	502	490	489	488
Luksemburg	490	486	491	483	488	481
Mažarska	477	477	494	477	488	470
Mehika	413	408	415	416	424	423
Nemčija	514	506	524	509	508	509
Nizozemska	523	512	522	509	511	503
Norveška	489	502	495	498	504	513
Nova Zelandija	500	495	516	513	512	509
Poljska	518	504	526	501	518	506
Portugalska	487	492	489	501	488	498
Slovaška	482	475	471	461	463	453
Španija	484	486	496	493	488	496
Švedska	478	494	485	493	483	500
Švica	531	521	515	506	509	492
Turčija	448	420	463	425	475	428
ZDA	481	470	497	496	498	497
Zdr. kraljestvo	494	492	514	509	499	498

Vir: OECD, PISA.

v učenju naravoslovja). Večja kot v povprečju OECD sta udeležba v dejavnostih, povezanih z naravoslovjem,¹⁶ in možnost obiska naravosavnega krožka in tekmovanj v naravoslovju.

Izobraževanje ima veliko vlogo pri gospodarskem in družbenem razvoju, ki bi ga z izboljšanjem na posameznih

področjih lahko še bolje izkoristili. K dvigu kakovosti človeškega kapitala bi tako prispevalo tudi nadaljnje izboljševanje temeljne ravni pismenosti in spodbujanje vseživljenskega učenja.

¹⁶ Gledanje TV programa, izposoja ali nakup knjig, branje naravoslovnih revij ali znanstvenih člankov v časopisih, obisk naravosavnega krožka, branje naravoslovnih revij ali znanstvenih člankov v časopisih ipd.

statistična priloga

Pomembnejši kazalci	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							Pomladanska napoved 2017		
Bruto domači proizvod (realne stopnje rasti, v %)	0,6	-2,7	-1,1	3,1	2,3	2,5	3,6	3,2	2,6
BDP v mio EUR (tekoče cene)	36.896	36.003	35.917	37.332	38.570	39.769	41.625	43.675	45.577
BDP na prebivalca, v EUR (tekoče cene)	17.973	17.504	17.439	18.107	18.693	19.262	20.158	21.152	22.081
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS) ¹	21.700	21.800	21.700	22.800					
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS EU 28 = 100) ¹	83	82	81	83					
Stopnja brezposelnosti, registrirana	11,8	12,0	13,1	13,1	12,3	11,2	9,7	9,1	8,5
Stopnja brezposelnosti, anketna	8,2	8,9	10,1	9,7	9,0	8,0	7,0	6,4	6,0
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega)	2,4	-1,8	0,0	2,6	1,2	0,5	1,4	1,7	1,6
Inflacija ² , povprečje leta	1,8	2,6	1,8	0,2	-0,5	-0,1	1,8	1,6	2,0
Inflacija ² , konec leta	2,0	2,7	0,7	0,2	-0,5	0,5	2,1	1,9	2,1
MENJAVA S TUJINO									
Izvoz proizvodov in storitev (realne stopnje rasti, v %)	6,9	0,6	3,1	5,7	5,6	5,9	6,0	5,1	4,8
Izvoz proizvodov	8,0	0,4	3,3	6,3	5,3	5,7	6,1	5,1	4,9
Izvoz storitev	2,5	1,5	1,9	3,4	6,5	6,8	5,4	4,8	4,5
Uvoz proizvod in storitev (realne stopnje rasti, v %)	5,0	-3,7	2,1	4,2	4,6	6,2	6,5	5,6	5,1
Uvoz proizvodov	6,0	-4,3	2,9	3,8	5,0	6,6	6,8	5,7	5,2
Uvoz storitev	-0,4	0,2	-3,1	6,3	2,2	4,1	5,0	4,8	4,4
Saldo tekočega računa plačilne bilance ³ , v mio EUR	68	930	1.732	2.325	1.998	2.719	1.911	1.906	2.024
- delež v primerjavi z BDP, v %	0,2	2,6	4,8	6,2	5,2	6,8	4,6	4,4	4,4
Bruto zunanji dolg, v mio EUR	41.669	42.872	41.866	46.514	44.954	43.334	44.100*		
- delež v primerjavi z BDP, v %	112,9	119,1	116,6	124,6	116,6	109,0			
Razmerje USD za 1 EUR	1,392	1,286	1,328	1,329	1,110	1,107	1,067	1,068	1,068
DOMAČE POVPRŠEVANJE									
Zasebna potrošnja (realne stopnje rasti, v %)	0,0	-2,5	-4,0	2,0	0,5	2,8	3,5	2,7	2,0
- delež v BDP, v %	56,0	56,8	55,0	54,0	52,1	51,7	52,0	51,7	51,3
Državna potrošnja (realne stopnje rasti, v %)	-0,7	-2,2	-2,1	-1,2	2,5	2,6	1,0	0,9	0,6
- delež v BDP, v %	20,4	20,3	19,7	18,7	18,7	18,9	18,9	18,7	18,3
Investicije v osnovna sredstva (realne stopnje rasti, v %)	-4,9	-8,8	3,2	1,4	1,0	-3,1	7,0	7,0	6,0
- delež v BDP, v %	20,2	19,3	20,0	19,6	19,5	18,4	19,1	19,9	20,7

Plače	v EUR			2014	2015	2016	2015				2016				2017
	2016	Q1 17	apr. 17				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENEGA, nominalno v €				medletna rast v %											
SKUPAJ	1.584	1.599	1.591	1,1	0,7	1,8	0,5	0,6	0,4	1,3	2,3	1,5	1,7	1,9	1,5
Dej. zaseb. sektorja (A-N; R-S)	1.526	1.540	1.523	1,5	0,8	1,3	0,4	0,8	0,6	1,2	1,8	1,1	1,0	1,5	1,6
Dej. javnih storitev (OPQ)	1.765	1.782	1.804	0,3	0,6	3,3	0,8	0,2	-0,1	1,7	3,9	2,8	3,7	2,9	1,3
Industrija (B-E)	1.585	1.609	1.559	3,2	1,7	1,9	1,4	1,9	1,2	2,1	2,2	1,6	1,3	2,5	2,3
Trad. tržne stor. (GHI)	1.394	1.399	1.417	1,0	0,9	0,9	0,2	1,4	1,0	1,0	1,6	0,8	0,5	0,8	1,7
Ost. tržne stor. (J-N; R-S)	1.691	1.703	1.695	-0,3	-0,4	0,7	-0,5	-0,9	-0,5	0,1	1,2	0,3	0,5	0,9	0,7
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	1.310	1.296	1.270	0,7	0,2	-0,4	-0,6	0,0	-0,2	1,6	2,2	-0,8	0,7	-3,3	0,2
B Rudarstvo	2.057	2.071	2.041	5,9	-5,9	2,7	-9,2	-4,8	-4,8	-4,9	1,1	1,6	2,4	5,6	4,2
C Predelovalne dejavnosti	1.546	1.571	1.522	3,3	2,1	2,1	2,1	2,3	1,8	2,3	2,4	1,7	1,5	2,8	2,2
D Osnovna električna energija, plinom in paro	2.347	2.381	2.290	2,5	-1,0	1,3	-4,4	1,7	-3,0	1,9	2,3	1,9	0,0	0,9	4,2
E Osnovna vodo, ravnanje z odpadkami in odpadki, saniranje okolja	1.524	1.546	1.508	1,4	1,5	1,9	1,3	0,3	1,8	2,2	2,3	2,6	1,7	1,2	4,2
F Gradbeništvo	1.205	1.200	1.195	0,3	-0,2	1,3	-0,7	-0,8	-0,5	1,0	1,5	1,5	1,9	0,4	1,1
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.437	1.452	1.471	1,2	1,4	1,6	0,4	1,8	1,6	1,8	2,4	1,6	1,0	1,3	2,5
H Promet in skladiščenje	1.467	1.451	1.467	1,1	0,5	-0,5	0,7	1,4	0,6	-0,5	-0,1	-0,6	-0,7	-0,5	0,5
I Gostinstvo	1.085	1.089	1.109	-0,2	-1,0	1,4	-2,2	-1,0	-1,0	-0,1	2,0	0,3	1,0	2,2	1,1
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2.107	2.150	2.093	0,1	1,0	0,5	2,6	-0,2	1,0	0,7	1,1	0,6	-0,2	0,6	1,8
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	2.293	2.338	2.381	1,2	2,1	1,5	3,9	1,9	1,8	1,0	2,0	-0,1	1,9	2,4	2,3
L Poslovanje z nepremičninami	1.489	1.493	1.486	-1,2	-0,7	0,7	-1,1	-1,6	-0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	1,2	1,5
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	1.739	1.756	1.730	1,1	0,8	0,8	0,9	1,7	0,5	-0,1	1,3	0,7	0,3	1,0	1,4
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1.054	1.055	1.050	2,5	0,4	3,4	0,3	-0,6	0,0	1,9	3,7	3,8	3,1	2,9	1,0
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	1.873	1.905	1.921	1,0	2,1	4,7	1,8	0,7	0,4	5,2	6,8	4,3	5,4	2,3	1,5
P Izobraževanje	1.688	1.704	1.715	0,0	-0,2	2,5	0,5	-0,1	-0,6	-0,3	1,8	2,2	2,9	3,0	1,4
Q Zdravstvo in socialno varstvo	1.760	1.768	1.808	-0,1	0,3	3,1	0,2	0,1	0,1	0,8	3,6	2,2	3,0	3,4	1,0
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.650	1.659	1.757	-0,5	-0,5	2,3	-0,5	-0,3	-1,6	0,3	1,6	2,4	1,7	3,3	1,9
S Druge dejavnosti	1.335	1.334	1.324	-1,1	-2,2	-0,9	-1,9	-2,8	-2,5	-1,5	-0,1	-1,0	-1,0	-1,4	-1,0

Viri podatkov: SURS, preračuni UMAR. Opomba: Zaradi spremembe vira podatkov pri proračunskih uporabnikih, so se s podatki za november 2015 spremenile vrednosti povprečne plače v treh dejavnostih javnih storitev (OPQ) in posledično tudi povprečne plače v državi.

2015					2016												2017				
8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	
 																					
0,5	0,2	-0,2	2,5	1,5	1,1	3,5	2,4	1,4	1,8	1,3	0,2	2,8	2,1	1,5	0,5	3,7	2,1	0,5	1,9	1,3	
0,7	0,4	-0,3	3,1	0,6	0,0	3,3	2,0	0,9	1,6	0,8	-1,0	2,7	1,2	0,3	-0,4	4,8	2,5	0,2	2,1	0,7	
-0,1	-0,2	0,1	0,9	4,1	4,0	4,0	3,6	3,0	2,7	2,8	3,6	3,1	4,4	4,8	3,0	0,9	1,0	1,4	1,5	2,9	
1,2	1,0	0,6	4,8	0,5	-0,2	4,4	2,5	0,2	2,7	1,9	-1,8	4,0	1,7	0,3	0,4	7,1	4,1	0,2	2,6	1,4	
1,1	0,7	0,2	1,9	0,6	0,6	2,8	1,4	1,7	0,7	0,0	-0,7	1,3	0,9	0,2	-2,9	5,4	2,3	0,2	2,5	0,3	
0,1	-0,6	-1,6	1,4	0,6	-0,6	2,5	1,7	0,8	0,6	-0,4	-0,5	1,5	0,5	0,1	1,2	1,5	0,9	0,1	1,0	0,4	
0,0	-0,2	-4,0	8,5	0,2	1,4	2,9	2,5	-0,9	1,3	-2,7	-0,2	2,7	-0,3	0,2	-7,1	-2,5	-0,6	-0,7	1,7	-0,5	
-9,6	-6,6	-4,2	-5,4	-5,1	-1,5	1,4	3,4	-3,9	-0,4	9,2	-6,6	10,1	4,9	4,9	7,3	4,7	6,5	6,7	-0,3	6,4	
2,2	1,8	1,0	4,6	1,1	0,0	4,7	2,4	0,5	2,9	1,6	-1,1	3,8	1,8	0,2	0,8	7,5	4,1	-0,2	2,7	1,4	
-8,2	-6,0	-2,6	12,1	-4,5	-0,7	3,4	4,3	-2,4	1,7	6,5	-7,1	5,9	1,8	3,5	-5,4	6,0	3,9	6,2	2,6	1,9	
1,2	1,0	2,1	4,3	0,1	0,3	2,6	4,1	1,3	3,7	2,6	-2,7	5,6	2,3	-0,9	-0,1	4,7	6,3	2,1	4,3	1,9	
-0,6	-0,4	-1,2	3,3	1,0	0,5	1,8	2,3	1,5	2,0	1,1	-0,4	4,4	1,8	0,3	-1,2	2,2	1,2	-0,3	2,4	-0,2	
1,7	1,1	1,2	2,9	1,3	1,2	4,2	1,9	3,3	1,1	0,6	-0,1	1,8	1,4	0,4	-0,3	4,1	2,8	0,5	4,0	0,2	
0,4	0,5	-1,6	0,3	-0,4	-0,8	-0,3	0,7	-0,9	0,2	-0,9	-2,2	0,7	-0,4	-0,3	-10,7	10,7	1,5	-0,3	0,3	-0,3	
-0,1	-1,1	-0,8	0,9	-0,2	1,5	3,3	1,2	0,0	0,7	0,3	0,2	1,2	1,8	1,7	3,7	1,1	2,4	0,6	0,4	3,0	
0,5	1,0	-0,3	1,2	1,2	0,1	1,4	1,8	0,7	1,5	-0,6	-1,9	1,8	-0,5	0,2	-0,5	1,9	2,5	0,6	2,2	0,5	
2,9	1,3	-2,9	3,0	3,0	-2,4	5,8	2,9	1,1	-0,4	-1,1	0,6	3,6	1,4	-1,2	7,1	1,2	1,8	1,4	3,6	2,6	
0,0	-0,5	-0,3	1,0	0,7	0,2	1,0	-0,1	-0,7	0,0	2,3	-0,7	0,8	1,2	0,5	-3,9	7,2	1,3	1,6	1,6	3,4	
2,5	-1,1	-1,4	1,5	-0,3	-0,9	2,7	2,0	0,4	1,6	0,0	-0,5	0,5	0,8	1,1	-0,4	2,4	2,1	0,7	1,5	0,9	
0,2	0,5	0,7	3,5	1,4	2,1	4,2	4,6	4,0	4,2	3,2	2,6	3,9	2,9	2,4	1,2	5,4	1,9	0,0	1,0	0,8	
0,7	0,1	1,8	4,1	9,7	7,3	7,0	6,2	5,3	3,6	4,0	4,9	4,8	6,6	5,5	3,0	-1,4	1,1	1,6	1,9	4,2	
-0,6	-0,6	-1,0	-0,8	1,1	1,7	1,6	2,0	2,1	2,2	2,4	2,6	2,6	3,5	4,1	2,9	1,8	1,1	1,6	1,4	1,7	
0,0	0,0	-0,2	-0,1	2,6	3,7	4,0	3,1	2,0	2,4	2,3	3,4	2,1	3,6	4,9	3,3	2,0	0,9	0,9	1,2	3,1	
-1,4	-1,8	0,4	1,0	-0,4	1,5	2,1	1,3	4,9	1,1	1,3	2,4	0,2	2,6	4,1	3,5	2,2	1,1	2,1	2,6	2,9	
-2,1	-2,7	-2,2	-0,4	-1,8	0,3	-0,6	0,2	-1,4	-1,2	-0,3	-1,9	0,0	-1,1	-1,5	-2,0	-0,6	-0,8	-0,5	-1,7	0,0	

Cene in indikatorji konkurenčnosti	2014	2015	2016	2015				2016				2017	2015			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		5	6	7	8
CPI, medletna rast v %	0,2	-0,5	0,5	-0,4	-0,6	-0,5	-0,6	-0,7	-0,2	0,1	0,6	1,8	-0,5	-0,7	-0,4	-0,3
Hrana in brezalkoholne pijače	-0,3	0,9	1,7	-0,3	1,1	1,5	1,2	0,4	0,2	1,3	1,7	2,9	1,3	1,2	1,4	1,8
Alkoholne pijače in tobak	3,6	1,9	0,4	4,2	2,1	1,0	0,6	0,1	0,3	0,3	0,3	1,3	1,8	0,6	1,1	1,0
Obleka in obutev	-0,9	-0,9	-2,9	-0,9	-1,8	-0,4	-0,4	0,5	0,6	-1,7	-0,5	-0,9	-1,7	-1,2	0,0	-0,7
Stanovanje	0,1	-1,3	-0,1	-1,6	-1,3	-1,2	-1,0	-1,1	-1,3	-1,0	-0,5	2,5	-1,3	-1,5	-1,9	-0,8
Stanovanjska oprema	-1,2	-1,2	0,9	-1,8	-1,9	-0,4	-0,8	0,0	0,2	0,2	0,5	0,4	-2,1	-1,4	-0,4	-0,4
Zdravje	-0,1	0,5	0,8	0,0	-0,1	1,2	0,8	0,2	0,5	0,5	0,7	0,8	-0,3	0,2	1,2	1,3
Prevoz	0,2	-5,1	-0,1	-4,5	-4,4	-5,3	-6,3	-5,4	-4,8	-3,1	-0,3	3,9	-4,0	-4,2	-4,5	-4,8
Komunikacije	-1,9	1,1	2,9	-0,5	-1,3	1,7	4,3	4,0	5,2	2,6	2,2	2,8	-0,5	-2,6	1,7	1,7
Rekreacija in kultura	0,8	1,0	0,2	4,2	1,5	0,3	-1,6	-2,0	0,8	1,7	0,5	0,0	2,2	1,0	0,0	0,3
Izobraževanje	0,1	0,6	0,3	0,7	0,8	0,8	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,5	0,8	0,9	0,8	0,8
Gostinske in nastanitvene storitve	1,1	0,5	1,0	1,0	0,2	-0,1	1,0	1,7	2,1	2,8	1,4	0,8	-0,3	0,1	0,0	-0,4
Raznovrstno blago in storitve	1,6	1,4	1,6	0,8	0,9	1,1	2,9	0,5	1,0	1,5	1,5	1,8	0,7	1,1	1,3	1,2
HICP	0,4	-0,8	0,6	-0,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9	-0,4	0,0	0,7	2,0	-0,8	-0,9	-0,7	-0,6
Osnovna inflacija - brez (sveže) hrane in energije	1,0	0,7	0,4	1,0	0,4	0,7	0,9	0,3	1,2	0,9	0,6	0,7	0,3	0,3	0,6	0,8
CENE PROIZVODOV PRI PROIZVAJALCIH , medletna rast v %																
Skupaj	-0,6	-0,2	0,5	0,1	0,6	-0,4	-1,2	-1,8	-2,2	-1,3	-0,1	1,7	0,6	0,4	0,2	-0,4
Domači trg	-1,1	-0,5	-0,2	-0,3	0,0	-0,5	-1,2	-1,6	-1,9	-1,5	-0,4	0,6	0,1	-0,2	-0,2	-0,4
Tuji trg	-0,1	0,1	1,2	0,5	1,3	-0,3	-1,2	-2,0	-2,6	-1,2	0,5	2,8	1,1	1,0	0,5	-0,4
Na evrskem območju	-0,7	0,1	0,6	0,7	1,0	0,1	-1,3	-2,3	-2,5	-1,9	0,1	2,1	0,8	1,0	0,8	0,0
Izven evrskega območja	1,1	-0,1	2,3	0,1	1,8	-1,1	-1,1	-1,4	-2,6	0,1	1,3	4,4	1,6	1,0	-0,2	-1,0
Indeks uvoznih cen	-1,4	-0,7	2,7	-0,7	0,2	-0,5	-1,6	-2,2	-2,3	-1,7	0,9	4,8	0,1	0,0	0,0	-0,5
INDIKATORJI KONKURENČNOSTI¹ , medletna rast v %																
Efektivni tečaj ² nominalno	0,3	-2,8	0,8	-3,1	-3,7	-2,4	-1,9	0,5	1,4	0,6	0,7	-0,2	-3,6	-3,0	-3,2	-2,5
Realni (deflator HICP)	-0,1	-3,8	0,2	-3,6	-4,8	-3,5	-3,1	-0,7	0,8	0,2	0,4	0,0	-4,8	-4,3	-4,2	-3,4
Realni (deflator ULC)	-1,7	-3,5	1,1	-4,4	-4,3	-2,9	-2,3	0,8	2,6	0,6	0,2					
USD za EUR	1,3288	1,1096	1,1066	1,1270	1,1047	1,1119	1,0949	1,1018	1,1293	1,1164	1,0789	1,0647	1,1150	1,1213	1,0996	1,1139

Vir podatkov: SURS, ECB, izračuni, ocene UMAR. Opomba: ¹ Vir odatkov za serije efektivnih tečajev ECB. ² Harmonizirani efektivni tečaj, skupina 19 držav partneric in 18 držav evrskega območja; rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno.

2015				2016												2017					
9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	
-0,6	-0,8	-0,5	-0,5	-0,5	-0,7	-0,9	-0,6	-0,4	0,3	0,2	0	0,2	0,6	0,6	0,5	1,3	2,2	1,9	1,8	1,5	
1,2	1,1	1,0	1,5	0,4	0,5	0,4	-0,2	-0,2	1,1	1,3	1,4	1,1	2,1	1,3	1,7	2,8	3,6	2,4	1,8	2,6	
0,9	0,7	0,9	0,1	0,2	0,2	0,0	0,3	0,2	0,5	0,4	0,2	0,4	0,3	0,1	0,4	0,0	1,8	2,1	1,9	1,9	
-0,4	-2,0	0,1	0,8	0,3	0,8	0,5	0,8	0,7	0,4	-1,4	-0,9	-2,8	1,8	-0,3	-2,9	-1,8	-0,5	-0,3	1	0,6	
-0,9	-0,9	-1,1	-1,0	-0,7	-1,1	-1,4	-1,5	-1,3	-1,2	-0,4	-1,4	-1,1	-1,2	-0,3	-0,1	1,4	2,9	3,1	2,8	2,6	
-0,2	0,0	-1,4	-1,1	-0,7	0,4	0,2	0,2	0	0,5	0,1	0,5	0,1	-0,3	0,8	0,9	0,3	0,1	0,7	-0,3	0,1	
0,9	0,8	0,7	0,7	-0,1	0,4	0,2	0,1	0,3	1,1	0,6	0,5	0,4	0,6	0,7	0,8	0,7	0,9	0,9	0,8	0,7	
-6,5	-6,7	-7,0	-5,2	-4,5	-5,5	-6,2	-5,2	-5,3	-4	-3,8	-4,5	-0,9	-1	0,1	-0,1	3,3	4,3	4,0	3,1	2,2	
1,7	3,3	4,3	5,3	5,3	2,9	3,9	4,5	5,2	6	2,3	2,2	3,4	2	1,8	2,9	3,0	3,4	2,1	2,9	-0,4	
0,6	-0,8	-1,8	-2,3	-1,8	-2,4	-1,9	0,1	0,5	1,7	2,7	2,3	0,2	0,5	0,9	0,2	-0,9	1,5	-0,5	0,4	0,2	
0,6	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	-0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,6	0,5	0,5	0,5	
0,0	0,2	1,4	1,4	1,2	2,1	1,9	1,8	2,2	2,3	2,7	3,1	2,5	2,4	0,9	1,0	0,8	0,8	0,9	1,2	1,7	
1,0	1,2	6,5	1,1	0,6	0,4	0,4	0,6	1,2	1,2	1,3	1,7	1,6	1,6	1,4	1,6	1,6	1,9	2,0	1,9	1,1	
-1,0	-1,2	-0,9	-0,6	-0,8	-0,9	-0,9	-0,7	-0,5	0,1	-0,1	-0,2	0,2	0,7	0,7	0,6	1,5	2,5	2,0	1,7	1,5	
0,8	0,8	1,2	0,7	0,1	0,3	0,4	0,8	1,2	1,6	1,2	1,1	0,5	0,8	0,6	0,4	0,2	1,0	0,8	1,2	0,8	
-1,0	-1,1	-1,2	-1,4	-1,6	-1,7	-2,2	-2,5	-2,2	-2,0	-1,8	-1,4	-0,9	-0,6	-0,2	0,5	1,3	1,9	1,9	2,3	2,4	
-0,9	-0,9	-1,3	-1,4	-1,5	-1,4	-1,9	-2	-2	-1,9	-1,8	-1,7	-1,6	-1,1	-0,2	-0,7	-0,2	0,3	0,7	0,9	1,3	1,5
-1,1	-1,2	-1,2	-1,3	-1,7	-1,9	-2,4	-2,9	-2,5	-2,2	-1,8	-1,3	-0,6	0,0	0,4	1,2	2,3	3,0	3,0	3,2	3,2	
-0,6	-1,0	-1,3	-1,6	-2,0	-2,3	-2,6	-2,7	-2,6	-2,3	-2,3	-2	-1,3	-0,4	0,1	0,6	1,5	2,1	2,5	2,5	2,7	
-2,2	-1,6	-0,9	-0,7	-1,1	-1,1	-2	-3,4	-2,4	-1,8	-0,7	0,3	0,8	0,8	0,8	2,3	3,9	5,1	4,0	4,7	4,6	
-0,8	-1,8	-1,7	-1,4	-1,9	-2,4	-2,4	-3,1	-2,2	-1,7	-1,8	-1,9	-1,4	0,1	0,1	2,7	4,5	5,3	4,7	4,9	4,0	
-1,7	-1,6	-2,3	-1,8	-0,3	0,6	1,3	1,9	1,4	0,9	1,1	0,5	0,3	0,4	1,2	0,5	0,0	-0,6	-0,1	-0,3	0,0	
-2,8	-3,0	-3,6	-2,8	-1,6	-0,5	0,1	1,0	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0	0,4	1,0	-0,2	-0,2	0,0	0,2	-0,3	-0,4	
1,1221	1,1235	1,0736	1,0877	1,0860	1,1093	1,1100	1,1339	1,1311	1,1229	1,1069	1,1212	1,1212	1,1026	1,0799	1,0543	1,0614	1,0643	1,0685	1,0723	1,1058	

Seznam kratic

Kratice uporabljene v besedilu

AJPES – Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, **BS** – Banka Slovenije, **DDV** – Davek na dodano vrednost, **DV** – Dodana vrednost, **ECB** – European Central Bank, **EIA** – Energy Information Administration, **EK** – Evropska Komisija, **EU** – Evropska unija, **EUR** – evro, **EUROSTAT** – Statistical Office of the European Union, **GD** – gospodarske družbe, **HICP** – Harmonized Index of Consumer Prices, **ICŽP** – indeks cen življenjskih potrebščin, **IKT** – informacijsko-komunikacijska tehnologija, **IMF** – International Monetary Fund, **MF** – Ministrstvo za finance, **NFI** – nedenarne finančne institucije, **OPEC** – Organization of Petroleum Exporting Countries, **PPI** – Producer Price Index, **RS** – Republika Slovenija, **SKD** – Standardna klasifikacija dejavnosti, **SMTK** – Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija, **SRDAP** – Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, **SURS** – Statistični urad RS, **UL** – Uradni list, **UMAR** – Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, **USD** – ameriški dolar, **ZPIZ** – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, **ZRSZ** – Zavod RS za zaposlovanje.

Kratice Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD 2008)

A – Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, **B** – Rudarstvo, **C** – Predelovalne dejavnosti, **10** – Prz. živil, **11** – Prz. pijač, **12** – Prz. tobačnih izdelkov, **13** – Prz. tekstilij, **14** – Prz. oblačil, **15** – Prz. usnja, usnjениh in sorodnih izd., **16** – Obd., predel. lesa; izd. iz lesa ipd. rz. poh., **17** – Prz. papirja in izd. iz papirja, **18** – Tisk. in razm. posnetih nosilcev zapisa, **19** – Prz. koksa in naftnih derivatov, **20** – Prz. kemikalij, kemičnih izd., **21** – Prz. farmac. surovin in preparatov, **22** – Prz. izd. iz gume in plastičnih mas, **23** – Prz. nekovinskih mineralnih izd., **24** – Prz. kovin, **25** – Prz. kovinskih izd., rz. strojev in naprav, **26** – Prz. rač., elektronskih, optičnih izd., **27** – Prz. električnih naprav, **28** – Prz. dr. strojev in naprav, **29** – Prz. mot. voz., prikolic in polprikladic, **30** – Prz. dr. vozil in plovil, **31** – Prz. pohištva, **32** – Dr. raznovrstne predelovalne dej., **33** – Popravila in montaža strojev in naprav, **D** – Oskrba z električno energijo, plinom in paro, **E** – Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, **F** – Gradbeništvo, **G** – Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, **H** – Promet in skladiščenje, **I** – Gostinstvo, **J** – Informacijske in komunikacijske dejavnosti, **K** – Finančne in zavarovalniške dejavnosti, **L** – Poslovanje z nepremičninami, **M** – Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, **N** – Druge raznovrstne poslovne dejavnosti, **O** – Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, **P** – Izobraževanje, **Q** – Zdravstvo in socialno varstvo, **R** – Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, **S** – Druge storitvene dejavnosti, **T** – Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo, **U** – Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles.

Kratice držav

AU – Avstralija, **AT**-Avstria, **BA**-Bosna in Hercegovina, **BE**-Belgija, **BG**-Bolgarija, **BY**-Belorusija, **CA** – Kanada, **CH**-Švica, **CL** – Čile, **HR**-Hrvaška, **CZ**-Češka, **CY**-Ciper, **DK**-Danska, **DE**-Nemčija, **ES**-Španija, **EE**-Estonija, **GR**-Grčija, **FR**-Francija, **FI**-Finska, **HU**-Madžarska, **IE**-Irska, **IL**-Izrael, **IS** – Islandija, **IT**-Italija, **JP**-Japonska, **KR** - Južna Koreja, **LU**-Luksemburg, **LT**-Litva, **LV**-Latvija, **MT**-Malta, **MX** – Mehika, **NL**-Nizozemska, **NZ** - Nova Zelandija, **NO**-Norveška, **PL**-Poljska, **PT**-Portugalska, **RO**-Romunija, **RU**-Rusija, **RS**-Srbija, **SE**-Švedska, **SI**-Slovenija, **SK**-Slovaška, **TR**-Turčija, **UA**-Ukrajina, **UK**-Velika Britanija, **US**-Združene države Amerike.

ekonomsko ogledalo

št. 5/2017, let. XXIII